

Titulescu

Mesečna naročnina
20 Din, za inozem-
stvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Mačkova izjava

Prve težave v Ženevi

Za novo gospodarsko politiko

Sodelovanje - ne cepljenje si

Več kmetijskega pouka

Nova gimnazija v Ljubljani

Zakaj je drag petrolej?

Št. 3

Izhaja dnevno razen ponedeljka
in dneva po prazniku

V Ljubljani v sredo, dne 17. aprila 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Mačkova izjava

Kakor je odkril minister Hasanbegović na velikem shodu v Banji Luk, je dr. Maček izjavil svojim političnim prijateljem, da ne gre v Beograd niti če bi bil izvoljen za poslanca. V Beograd bi šel le, če bi ga poklicalo pred se (seveda kot obloženca) državno sodišče za zaščito države.

Marsikaj smo že doživeli v teh kratkih letih svobodnega jugoslovanskega političnega življenja, toda izjave kandidata, ki bi kar naprej izjavljali, da sploh ne gre v parlament, le še nisimo doživeli. Nehote se mora človek vprašati, zakaj pa potem tak kandidat sploh kandidira? Ali se morda misli norčevati iz volilcev, ko jih najprej z vsemi sredstvi sili, da se zaradi njegove častivredne osebe izpostavi vsem neprijetnostim ostrega volilnega boja, po izvolitvi jim pa cinično in zasmehljivo govori, da je bila vsa volilna borba le ponesrečena šala, ker on sploh ne gre v parlament, ker sploh ne bi bil poslanec? Kandidat, ki kar naprej izjavlja, da ne gre v parlament! Kako pa naj tak kandidat zadosli svojim dolžnostim do volilcev in do naroda, kako naj vendar brani interese svojih volilcev? Ali pa morda misli, da je za volilce že to tako velika čast, da ga sploh smejo voliti in da mu morajo biti hvaležni že za to čast, da ga sploh smejo voliti?

Nezasusano je, da si sploh upa kandidat kar naprej izjaviti, da ne bo šel v parlament, kajti tak kandidat se je popolnoma diskvalificiral in takšnemu kandidatu bi se sploh morala odreči pravica do kandidiranja. Volitve so vendar najsvetejša pravica naroda, so oni najvišji dogodek, ko je položena v roke naroda vsa njegova suverena pravica. A iz te pravice se na najbolj nezastidljiv način norčuje dr. Maček, ko izjavlja, da ga ta pravica sploh ne briga, ker sploh ne gre tja, kjer se to pravico izvaja. Ali je sploh mogoče še bolj vidno pustiti svoje volilce na cedilu?

In vendar moramo biti mnenja, da je treba dr. Mačkovo izjavo kvalificirati še nižje. Kajti dr. Maček dostavlja svojo izjavo, da gre v Beograd le, če ga pokliče pred se državno sodišče za zaščito države! Ta dostavek pa tudi pove, zakaj doktor Maček ne priznava najvišje narodne pravice, zakaj ne priznava parlamenta. On gre v Beograd le, če pride pred državno sodišče za zaščito države kot obloženec, ker se je pregrešil proti državi. Z drugimi besedami se pravi to, da smatra dr. Maček borbo proti državi misli za krepost, da se on baha s tem, da je v tako ostri opoziciji proti državi misli, da mora biti vsak hip pripravljen, da ga pokliče sodišče na odgovornost.

V svojem fanatičnem opozicionalstvu je zalezal dr. Maček že tako daleč, da je izgubil vsako ravnotežje, da ga obvladuje le še strast in zlovolja užaljenega politika, da pa je čisto pozabil na najvišjo dolžnost narodnega voditelja, da tudi v najtežjih trenutkih ne izgubi preudarnosti in da se ne pusti obvladati od strasti. Če tudi ves narod objame strast, da je nespodoben za vsako objektivno presojo, mora vsaj voditelj ohraniti hladno glavo, da odvrne narod od propada, v katerega ga mora nujno pahniti slepa strast. Zato se silno moči dr. Maček, če misli, da se je s svojo izjavo postavil pred svetom in da ta občuduje njegovo predrzno »neustrašenost«, kajti svet vidi ravno nasprotno, da je nesposoben za vodstvo politike, ker je postal suženj svoje strasti, ker je izgubil vsako razsodnost. Iz vloge voditelja je padel dr. Maček na vlogo od strasti obvladane ljubosumne ženske. V takšni podobi stoji danes dr. Maček po svoji nemogoči izjavi pred svetom.

Dr. Maček je bil v bivši Radićevi stranki sicer podpredsednik, vendar pa med enim njenih manj pomembnih strankin

Po Stresi

Prve težave v Ženevi

Poljska, Danska in južnoameriške države proti obsodbi Nemčije — Sestanek Male antante in Balkanskega sporazuma

Težave s francosko spomenico

Ženeva, 16. aprila. Včeraj popoldne je sprejel francoski zunanji minister Laval Litvinova, Aloisija, Becka in danskega zunanjega ministra Mincha.

Pozornost vzbuja, da je razen poljske delegacije, ki noče, da bi svet DN Nemčijo niti moralno obsodil, tega mnenja tudi danski zastopnik Minch, čeprav je znano, da so skandinavske države zmerom bile zoper kakršnokoli vojno politiko. Zdaj pa njihov glavni zastopnik noče pristopiti k obsodbi Nemčije. Druge delegacije svet, med njimi nekatere južnoameriške, ne pozdravljajo predloga o sankcijah, ker se boje zapletljajev v lastnih državah. Francoska delegacija se zato zelo prizadeva, da bi pridobila za svojo tezo čim več članov sveta DN, da bi na ta način zadobilo glasovanje značaj manifestacije mednarodne solidarnosti. (AA.)

Ženeva, 16. aprila. r. — Glede poljskega zahtevanja nasproti francoskemu predlogu o obsodbi nemškega akta z dne 16. marca t. l. se doznajajo še naslednje podrobnosti. Težkoče, ki jih postavlja Poljska, po mnenju tukajšnjih dobro informiranih krogov ne izvirajo samo iz poljsko-nemškega prijateljstva in iz poljske germanofilske politike, marveč jim je treba iskati vzroke še v nekem načelnem vprašanju, ki je v tesni zvezi z znano Beckovo izjavo iz septembra l. l. o manjšinskih obveznostih. Ob priliki razprave o poljskem predlogu o razširjenju manjšinske zaščite na vse članice DN je poljski zunanji minister Beck v imenu svoje države formalno izjavil, da se Poljska odslej ne čuti več vezana glede manj-

šinskih obveznosti, ki jih je prevzela 28. junija 1919. s posebno manjšinsko pogodbo, sklenjeno med njo in antantnimi velesilami. To samovoljno postopanje Poljske je vzbudilo tedaj upravičen odpor. Če bi sedaj Poljska pristala na obsodbo Nemčije radi kršitve mirovnih dogovorov, bi s tem indirektno obsodila tudi svoj korak iz septembra l. l. Prav radi tega bodo francoski napori za pridobitev Poljske nedvomno zelo težki. Danes ni še mogoče predvidevati, ali bo francoski diplomaciji uspelo pripraviti Poljsko do popuščanja v tem delikatnem prestižnem vprašanju. — Na današnji seji sveta DN bodo izvolili odbor, ki bo imel nalogo izdelati načrt resolucije sveta DN o vlogi, ki jo je poslala Društvo narodov Francija zaradi obnove vojaške obveznosti v Nemčiji. V tem odboru bodo de Madariaga (Španija), danski zunanji minister Munch in Rinas (Čile). Ta odbor naj bi obenem proučil finančne in gospodarske sankcije za bodoče kršitve pogodb.

Danska odklanja?

Ženeva, 16. aprila. AA. Danski zunanji minister Munch je odklonil poročevalstvo o francoski vlogi. Verjetno je, da bo zdaj to poročilo sestavljal avstralski zastopnik Bruce.

London, 16. aprila. Reuter poroča iz Ženeve: Čeprav bodo zastopniki Poljske, Danske in južnoameriških držav po vsej verjetnosti glasovali zoper francosko resolucijo, je vendarle pričakovati, da bo svet DN z večino odobril obsodbo nemške kršitve mirovne pogodbe. Popoldanska seja, na kateri pride francoska spomenica na dnevi red, se začne danes ob 16. uri.

Mala Antanta in Balkanski sporazum

Ženeva, 16. aprila. AA. Sinoči je izšel tale komunikat: Stalni svet Male antante in svet balkanske zveze, sta zbrana pod predsedstvom g. Titulescu, proučila splošni položaj v luči najnovejših dogodkov. Sveta sta vzela na znanje rezultate konference v Stresi in z zadovoljstvom ugotovila napore in prizadevanja za čimprejšnjo izvedbo načrtov za utrditev evropskega mira. Mala antanta in balkanska zveza pripisujeta posebno važnost sklenitvi pogodbe o vzajemni pomoči na severovzhodu Evrope in varnostnem paktu v srednji in jugovzhodni Evropi. Glede revizije vojaške ureditve Avstrije, Madžarske in Bolgarije so zastopniki petih držav sprejeli na znanje pojasnila, ki jih jim je o tem dal g. Laval.

Italijansko stališče

v srednjeevropskem vprašanju

Rim, 16. aprila. r. V tukajšnjih krogih so z velikim zadovoljstvom sprejeli na znanje, da se bo konferenca za ureditev podonavskega vprašanja vršila v Rimu. Italija stoji na stališču, da bi bila za ureditev vseh spornih vprašanj v tem delu Evrope najbolj na mestu sklenitev posebnega pakta o medsebi. pomoči, ki naj bi bil zaključen na podlagi ruske definicije o napadalcih. Beseda »napadalec« pa naj bi zadobila široko opredelitev. Tako naj bi se po mnenju rimskih krogov smatral za napad tudi podpiranje oborožene vstaje v sosedni dr-

žavi. — Glede držav, ki naj bi sodelovale na podonavski konferenci, si tu še niso povsem na jasnem, vendar prevladuje naziranje, da bi od držav Male antante bili pritegnjeni k posvetovanju samo Jugoslavija in Českoslovaška, ne pa tudi Rumunija. Italija namerava na tej konferenci v smislu Mussolinijevih izjav na konferenci v Stresi ponovno sprožiti vprašanje avstrijske oborožitve. Tu mislijo namreč, da bi se tudi države Male antante ne protivile reviziji onih mirovnih določb, ki zadevajo vojaško silo avstrijske republike. Podonavska konferenca pa naj bi se pečala tudi z gospodarskimi vprašanji Podonavja, tako da bi se s pomočjo posebnih gosp. konvencij uredila tudi vsa sporna gospodarska vprašanja. V Rimu se govori nadalje, da bo podoben načrt za sestanek interesiranih državnikov v Rimu izdelan že tekom sedanjega zasedanja Sveta DN, ko se bo mogoče zastopnikom velesil podrobneje porazgovorili z zastopniki srednjeevropskih držav.

Lavalova izjava

Ženeva, 16. aprila. AA. Francoski zunanji minister g. Laval, je dal poročevalcem francoskih listov tole izjavo o tistem mestu v komuniketu streške konference, ki se nanaša na vojaške določbe držav-podpisnic saintgermainске, trianonske in neuillyjske mirovne pogodbe. Zastopniki treh velesil so na konferenci v Stresi sklenili poslati zainteresiranim vladam poro-

je ostal le zagrenjeni in od strasti bolni človek, ki bi hotel nekaj biti, kar ni.

Zato pomeni dr. Mačkova izjava zanj popolno diskvalifikacijo kot voditelja in tudi kot le skromnega kandidata. Se težjo diskvalifikacijo pa pomeni ta izjava za vse one politike, ki so se vezali z njim, ki so z njim zvezali svojo usodo in ki kandidirajo na njegovi listi. Kajti tudi njih obvezuje Mačkova izjava in krivda Mačka pade tudi nanje.

Skupno z dr. Mačkom so stopili v oni tabor, ki gre v svoji slepi strasti tako daleč, da je tudi nasprotnik državne misli in ki bi šel raje s tujcem ko z lastnim bratom. Toda molijo se tako dr. Maček ko

čilo o njihovi poprejšnji želji, da se jim dovolj izprememba vojaških določb, da so se zastopniki v Stresi vzdržali formuliranja kakršnega koli nazora o bistvu tega vprašanja, pač pa se se sporazumeli, da prepuste vladam, ki so naj bolj in neposredno prizadete, da svobodno in zavedajoč se vse odgovornosti, izrazijo svoje mnenje o sklepu, na podlagi katerega bi moglo biti upravičeno globlje proučevanje te njihove izražene želje.

Beograjske vesti

Beograd, 16. aprila. V rudniku Novo brdo pri Kosovski Mitrovici se je včeraj ponoči ob pol enajstih zgodila težka nesreča, ki je zahtevala smrt treh delavcev, eden pa je bil težko ranjen. Utrgalo se je namreč železni dvigalo, ki je vodilo iz rudniškega rova in strmoglavilo 180 mož v globino. Ranjeni delavec čudič je povedal na vprašanje, kako se je nesreča dogodila, da je zakrivilo nesrečo rudniško podjetje, ki je imelo le nekvalificirane delavce, zlasti mašiniste, t. j. vodje, ki so nepravilno ravnali z dvigalom. Tako je prišlo do katastrofe.

Beograd, 16. aprila. b. Nj. Vis. knez-namestnik Pavle je sprejel danes popoldne novega hollandskega poslanika in opolnomočenega ministra na našem dvoru g. Jana Bastijana Hubrehta. Točno ob 12. uri se je pripeljal poslanik kraljevine Holandije v stari dvor v spremstvu šefa protokola ministrstva zunanjih poslov. Potem ga je sprejel knez-namestnik v svečani dvorani za sprejeme. Svečanosti je prisostvoval predsednik vlade in zunanji ministri g. Bogoljub Jevtić, Poslanik Hubreht je izročil knezu-namestniku akreditivna pisma, s katerimi ga kraljica Holandije imenuje in pošilja za izrednega poslanika in opolnomočenega ministra v Beograd. G. Hubreht je obenem akreditiran tudi v Bukarešti.

Vremenska napoved

Novi Sad, 16. aprila. Današnje stanje v Evropi: Včerajšnji ciklon s središčem nad Pannonko nizino se je usmeril na Crno morje in izliva deževno vreme s hudim vetrom na vzhodni polovici Balkanskega polotoka. Ciklon nad Britanskimi otoki se je znatno ojačil in izliva viharno-deževno vreme v zapadni Evropi. Visok pritisk z jasnim vremenom pa vladava v ostalih delih Evrope. V naši kraljevini se je razvedrilo na zapadu, a oblačno z močnim vetrom — mestoma dežjem — na vzhodni polovici države. Temperatura je padla na vzhodu, a dvignila se je nekoliko na zapadu kraljevine.

Prognoza za jutri: Prevladovalo bo jasno vedro vreme v celi kraljevini. Nove oblačnosti se pričakuje na zapadni polovici kraljevine. Sonce vzhaja ob 4.52, zahaja ob 18.24.

Dunaj, 16. aprila. Prognoza za jutri: Oblačno, dež, v višjih legah sneg, zelo hladno.

Zadnja vest o zasutem Kelnariču

Ob 17. smo o tej stvari dobili iz Maribora še naslednje telefonsko poročilo: Razburjenje, ki je doseglo v Mariboru in okolici višek, je zgrabilo tudi Ljubljancane, da neprestano vprašujejo, če je zasut Kelnarič navzlic vstresni pomoči še vedno v vodnjaku živ ali mrt.

Maribor nam javlja situacijo ob 17. Reševalci dela pri drugem rovu bodo dovedla do zaželjenega uspeha in kakor se upa, rešila Kelnaričovo življenje. V popoldanskih urah se je Kelnarič zopet osvestil. Pričakujejo rešitve do polnoči (Poročilo glej na strani 4.)

njegovi zavezniki, če mislijo, da jim morajo slediti narod, ki je čuvar naše države in njene skupnosti, ker je ona edino jamstvo za njegov gospodarski, socialni in kulturni napredek. Če tudi danes ni še v državi najboljše, pa imamo volitve, da se izvolijo poslanci, ki bodo napake odpravili. Zato pa narod hoče le poslance, ki se bodo zanj v parlamentu borili, ki bodo čvali njegove pravice. Poslancev pa, ki nočejo izpolnjevati svojih dolžnosti, ki poščajo narod na cedilu, narod ne mara in takšne poslance odklanja.

Dne 5. maja se bodo o tem temeljito poučili tako dr. Maček ko njegovi zavezniki.

Kandidati na Jevtičevi listi v Dravski banovini

Kakor smo se informirali pri volilnih odborih ter pri kandidatih, so že definitivno določene kandidature na listi predsednika vlade g. Jevtiča. Seveda pa tudi še ni izključeno, da pride v zadnjem hipu do kakšne izpremembe, ker je zadnji dan za vložitev kandidatne liste nosilca državne liste v petek dne 19. t. m. Po vsej verjetnosti pa bodo na listi predsednika vlade kandidati, ki jih prinašamo po abecednem redu:

Okraj Brežice:

Ernes Krutej, banovinski svetnik, dr. Andrej Vebler, živinozdravnik.

Okraj Celje:

Ivan Prekoršek, ravnatelj, bivši poslanec, Jernej Stante, odvetnik.

Okraj Črnomelj:

Evgen Lovšin, industrialec, Dr. Juro Koc, pom. tajnik Zborn. za TOI.

Okraj Dolnja Lendava:

Ivan Hajdinjak, bivši nar. poslanec, dr. Frane Klar, zdravnik.

Okraj Gornji grad:

Matija Goričar, posestnik, Anton Zehelj, posestnik.

Okraj Kamnik:

Anton Cerar, gostilničar, bivši nar. posl., Anton Kersnik, graščak.

Okraj Konjice:

Karl Gajšek, bivši nar. poslanec, Rado Jereb, notar, Frane Serušar, kovač.

Okraj Kočevje:

Ivan Arko, banovinski svetnik, dr. Ivan Lovrenčič, odvetnik v Ljubljani, dr. Ivan Sajovic, banovinski svetnik.

Okraj Kranj:

Ivan Lončar, bivši nar. poslanec, dr. Frane Šemrov, posestnik.

Okraj Krško:

Martin Horvatič, župan in posestnik, inž. Frane Zupančič, posestnik.

Okraj Laško:

Rudolf Pleskovič, šolski upravitelj, Ferdo Roš, posestnik in gostilničar, Jakob Štrnc, delavec.

Okraj Litija:

Frane Lajovic, župan, Milan Mravljec, bivši nar. poslanec, Okraj Ljubljana mesto (dva mandata): 2.) dr. Riko Fuks, mag. svetnik.

1.) Ivan Mohorič, gen. tajnik Zbornice za TOI, bivši nar. poslanec,

Okraj Ljubljana okolica (dva mandata): 1.) dr. Drago Marušič, minister za socialno politiko in narodno zdravje,

2.) mag. pharm. Hočevar, župan, Vrhnika.

Okraj Ljutomer:

Avugst Lukačič, Jakob Rajh, posestnik, Fran Skuhala, banovinski svetnik.

Okraj Logatec:

Dr. Drago Marušič, minister za socialno politiko in narodno zdravje.

Okraj Maribor desni breg:

Vinko Gornjak, banovinski svetnik, Frane Kirbiš, posestnik, Anton Krejčič, bivši nar. poslanec.

Okraj Maribor levi breg (dva mandata):

dr. Ivan Jančič, viš. drž. tožilec v p. I. lista: Ivan Janžekovič, posestnik, Karol Fras, tekstilni delavec. II. lista: Rudolf Ogrine, strojevodja,

Okraj Metlika:

Martin Bajuk, banovinski svetnik, Ivan Malešič, obrtnik, Dako Makar, bivši nar. poslanec.

Okraj Murska Sobota:

Ivan Benko, bivši nar. poslanec in veterinar.

Okraj Novo mesto:

Franjo Bulc, župan, pos. in industrialec, Josip Matko, posestnik in župan, ing. Josip Pavlin, gradbenik, dr. Josip Režek, župan v Novem mestu, Šterbenk Karel, mešč. šol. učitelj.

Okraj Prevalje:

Karl Doberšek, šolski upravitelj, inž. Milan Lenarčič.

Okraj Ptuj:

Mihail Brenčič, bivši župan, Lovro Petovar, bivši nar. poslanec in pos.

Okraj Radovljica:

Ažman Ivan, župan v Lescach, Ivan Mohorič, gen. tajnik Zbornice za TOI in bivši nar. poslanec.

Okraj Slovenjgradec:

Leopold Kopač, učitelj, dr. Novčanec Frane, gen. konzul, dr. Bogumil Vošnjak, bivši nar. poslanec.

Okraj Šmarje pri Jelšah:

Ljudevit Komar, šolski upravitelj, dr. Moser, Anton Zdelšek, posestnik in župan.

Ljotičev shod v Ljubljani

V soboto, dne 13. t. m. ob 8. zvečer se je vršil v dvorani »Uniona« volilni shod bojnikov, ki v zadnjem času tvorijo takozvano Kuster-Fabjančičevo skupino in ki agitira za volilno listo g. Dimitrija Ljotiča. Sklicatelji in udeleženci so pričakovali večje udeležbe, ki je bila za Ljubljano bolj slaba. Zanimanje je vladalo v prvi vrsti radi pričakovanih obračunavanj med bojnikovskimi skupinami, ki so med sabo popolnoma spri. Pristašev g. Ljotiča ni bilo mnogo, kar se je videlo takoj v začetku zborovanja, ker je bilo razpoloženje in korajža na nasprotni

strani. Splošno se je računalo, da je bilo 1/4 udeležbe — nasprotnikov.

Po otvoritvenem govoru g. Kustra so takoj začeli vpadati nasprotniki in ovirali govornika. G. Ljotič je bil slabe volje, ko je videl in slišal, da ni dobrodošel. Ugovarjanje nasprotnikov se je stopnjevalo vedno bolj in ljudje niso niti vedeli, koga naj poslušajo. Obračali so se po celi dvorani in vedno tja, kjer je bilo najmočnejše govorjenje. Predsedujoči je bil v zadregi ali naj govori on ali pa pusti besedo drugim. Ko je postalo še nekam mirno, je spu-

stil nekdo iz galerije na motyozu velik kljukasti križ iz lepenke, na katerem je bilo napisano Ljotič-Hitler. Zborovalec so pričeli v zadovoljstvo kričati in močan smeh je podprl nepričakovani dogodek, ki je bil za sklicatelje neprijeten. Končno je padel »kljukac« med zborovalec in so ga reditelji takoj raztrgali. Tudi nato se hrup ni polegel in venomer so padali vzkliki: »Koritarji, fašisti!« itd. Pričakovalo se je, da bo policija shod razpuslila.

Za Kustrum, ki je razlagal program in delo bojnikov, je pričel govoriti bivši minister Ljotič; v glavnem se je otepal fašizmu, katerega jim hočejo natakiniti nasprotniki, predvsem socialisti. Nadalje je razvijal ideologijo svoje politične skupine. Tudi njega so večkrat

motili in delali krepke opazke, vendar so se reditelji ojuočili in »najpotrebnejše« nesli na prosto. Pomagala je tudi policija. Zborovalec so v takih prilikah kričali: »Doli z nasiljem, doli fašistične metode!«

Za Ljotičem je govoril še dr. Korenič, zdravnik iz Zagreba, dr. Kandare, odvetnik in trgovec Škrbec, oba iz Ljubljane.

Ko je g. Kuster zaključil shod, je stopil na oder neki zborovalec, ki se je pokoril rediteljem in ni delal medklincev in hotel govoriti. Ni pa začel dobro, ker je udaril po bojnikovih čes, če se še tako imenujejo, ker so že nešteto krat menjali svoje ime. To je izzvalo odpor pri pristaših Ljotiča in shod je končno sam govornik zaključil.

Banova skrb za okoliško podeželje

Grosuplje, 16. aprila.

Naključje je včeraj bana g. dr. Dinka Puc pripeljalo tudi na Račno pri Grosupljem. Nikdo ga seveda ni pričakoval in nikdo se ni nadejal tako visokega in redkega obiska v mirni vasi. Že na Grosupljem se je zbrala velika množica ljudi, ko so ljudje spoznali gospoda bana. Z največjim zaupanjem so ljudje visokemu dostojanstveniku razkladali svoje težave in skrb, obenem so pa seveda izražali tudi svoje želje, da je bil gospod ban ves čas v najživahnejšem razgovoru.

Z grosupeljskim županom g. Žitnikom se je ban g. dr. Dinko Puc nato podal z nekaterimi do glavne ponikovalnice, kjer voda s poplavlami dela največjo škodo. Kmetje so prizgali luči in so peljali g. bana v jamo, obenem si je pa g. ban ogledal tudi prostor, kjer bi se morda dal napraviti predor, da bi voda odtekala v Krko.

Ban dr. Dinko Puc je z domačini pregledal

vso vasico, seveda pa tudi novi most čez Račno, ki ga je prav pohvalil. In spet je poslušal težave kmečkega stanu ter neštete želje zaradi težkih časov že skoraj obupanega vaškega prebivalstva.

Nenapovedani obisk gospoda bana je vas popolnoma izpremenil. Prej od skrbj potrti vaščani so bili takoj veseli in dobre volje, saj so v g. banu spoznali dobrosrčnega človeka, ki je pripravljen storiti za kmeta prav vse, kar je le mogoče. In kako po domače se človek lahko pomeni z njim! Povedal je kmetom, naj se zaneso na sedanjo vlado, ki je že v tem kratkem času, odkar je ministrski predsednik g. Jevtič na krmilu države, storila za našo banovino toliko, kolikor ni storila dolga vrsta prejšnjih vlad. Kmetje so pa še posebno veseli tudi napovedi, da se bo pričela tlakovati tudi cesta od Grosuplje do Ljubljane, kakor že vse pripravljajo za betonsko cesto od Ljubljane proti Kranju. Spet bodo zažulili z delom in vožnjo.

Trboveljski slavčki zopet v Ljubljani

Ljubljana, 16. aprila.

Sinoči so se nam spet pokazali predragi nam slavčki iz črnega trboveljskega revirja. Čeprav jih je vsa Ljubljana slišala že večkrat, vendar je bila velika dvorana Uniona prav dobro zasedena, čeprav ne moremo govoriti o gneči, ker prve vrste niso bile razprodane. Zasluzni učitelj Avgust Suligoj je spet pokazal, kakšne zaklade ima naš narod in kako talentirani pevci so naši otroci. Res je na ta mladinski zbor lahko ponosna vsa Jugoslavija.

Zbor je povezan, enoten in pravilno razdeljen na posamezne glasove. Glasovi so čisti, mehki, nežni in pač otroški, saj imajo tudi že večletno šolo g. Suligoja, ki je iz teh revčkov napravil zbor, da zmaguje povsod. Odkar sem ga poslednjič slišal v Pragi, se je izpopolnil in še napredoval glede celotne povezanosti, lahkolnega izvajanja, ritmike in dinamike, zlasti pa v interpretaciji. Vse pesmi so bile izvajane precizno, zlasti so pa ugajali publikji lahki prehodi, srebrno zveneča pianissima ter krasno naraščanje in padanje. Opaziti je bilo, da je svoje male pevce g. Suligoj seznanil tudi z dihalno tehniko. Torej izvrstna šola, kakršne še nimajo niti vsi naši odrasli zbori.

Program se je od točke do točke stopnjeval. Na sporedu je bilo devet pesmi za mladinski zbor, ki so bile vse izvajane tako silajno, da jih je publika sprejela s pravim na-

vdušenjem. Posebno je ugajala »Čače moj«, prav tako pa tudi »Zima odhaja«, »Lepo jutro« in narodne v Adamičevi harmonizaciji, ki so jih morali ponavljati. Prav svojevrsten in prijeten je bil nastop ljubke solistinje Režike. Ta točka programa je bila višek večera. Njen ljubki in čisti, kakor srebrni zvonček zveneči glas je navdušil vse. Zapela nam je tri pesmi, drugo lepšo od druge, »Uspavanka« je morala ponavljati, za njo pa še »Veselo pesem«. Prav mnogo obeta to nežno dekletce.

V tretjem delu programa je nastopil moški zbor. Dva seksteta sta zapela »Novoletno kolednice« in »Mlada mi je draga«. Ne morem trditi, da bi bila ta točka izbrana srečno. Moški zbor se je sicer potrudil in nam pesmi odpel z vso vestnostjo, vendar pa ni tako navdušil publike, kakor druge pesmi. Za zaključek sta nam oba zbora skupaj zapela »Jezus na Sveti gorci«. Dirigent namreč namerava spojiti oba zbora, kar je sicer pri nas novo in marsikomu še neznano. Dirigent dela po vzoru tujine, Rusi Slavjanskega in drugih, ter mu moremo le čestitati k novemu uspehu in napredku.

Jeseni bo zbor spet nastopil v Pragi na mednarodnem festivalu mladinskih zborov. Uspeh mu je zagotovljen, saj so Trboveljski slavčki že pri prvem svojem obisku v Pragi dobili največje priznanje.

Političen listek

Za pouk in zabavo

Če sem prav razumel Vašo željo, gospod urednik, naj bo ta listek političen. Z veseljem ustrezam, saj nudi politika obilico, preobilen snovi, vsestransko animive in aktualne. Zlasti zdaj v volilni dobi, ko je vse nabito s politiko...

To je ena prijetna stran. Druga prijetna stran je ta, če moreš pisati v neodvisen list. Tu občutiš več svobodnosti in manj strahu pred zamero.

Torej posezimo z obema rokama v politiko. Se vozim ondan na kolesu po lepi ljubljanski okoliščini. Na trati pod cesto se igrajo otroci, in slišim krikniti dečka: »Halo, zdaj se pa pojdim politiko!«

To me zanima in se ustavim. Dečki stojijo v krogu in se posvetujejo. Najprej naredimo stranke! Tu so se dečki v podedovani slovenski složnosti hitro zedinili. Vsak za sebe stranko; sedem dečkov — sedem strank. Pri drugem vprašanju: kdo bo vladal? pa se je že vnel hud prepir. Vsaka stranka je hotela biti tudi vlada. Niso se mogli sporazumeti, dokler ni slednjič najmodrejši predlagal: »Pa postavimo za vlado Jelko, saj je vlada ženska!«

Tam na pragu je sedela deklica z ročnim delom in pridno kvakala. Pa jo je zdaj obklopile sedem strank: »Jelka, mi smo stranke, ti bodi pa vlada!«

Jelka dvigne črno-kodrasto glavico in odvrne: »Dobro, pa bom vlada. Ampak jaz moram delati, vi pa se igrajte!«

Zelo zadovoljen z odgovorom vlade Jelke sem spet zajahal kolo in spotoma premišljeval: Po-

litiko delamo samo mi moški. Pa smo ga že tolikokrat polomili. Pa še kako! Morda bi šlo bolje, če bi to reč ženske vzele v roke. Vsekakor sem in ostanem vnet zagovornik splošne volivne pravice tudi za ženske.

Kaj je politika?

Sem sedel zadnjič v prijateljski družbi kmetov in smo se pomenkovali o politiki. »Kaj pa je prav za prav politika? Dajte, prijatelji, razložite nam to nekoliko,« so me pozvali možakarji.

Nabrač sem obraz v učene gube in pričel razlagati: »Politika je veda o državnem življenju, o pogojih, namenu, ustroju, oblikah in nalogah države. Politika se praktično peča z odnosi države do državljanov in obratno, zato obsega vse panoge.«

»To že vemo in razumemo,« me je prekinil starina zosed, zampak kaj prav za prav pomeni beseda politika in odkod prihaja, to bi radi vedeli.

»Hm, politika, političen... Beseda je grškega izvora in pomeni nekaj, kar je pametno, preračunljivo, zvito.«

»No, saj sem si mislil, da bo kaj takega,« je zadovoljno priklimala očanec. »Za zvižajnost gre, kakopak. Bom pa še jaz povedal primer, kaj je politika.«

To mi je pravil tisti Jovica iz Banata, ko smo se po vojni vračali domov iz laškega ujetništva. Mi je pravil, kako so ga zajeli Italijani, njega in še nekega Madžara. Pa ju odgnali in polje zaprli v neko bajto. Tam sta čepela vsak na svoji bisagi in molče čakala, kaj bo.

Pa vstopi po dolgem času laški vojak, divje zasuje oči in zavpije: »Mandžare!« — To se pravi po naše jesti. Ampak Jovica tega ni razumel in se je silno prestrašil, misleč, da po-

meni to hudo reč. Najbrže hočejo pobiti vse Madžare.

Pa je skočil na noge in pokazal na tovariša v kotu: »Ta je Madžar, jaz sem pa Srbin, pravi Srbin iz Banata!«

Italijan odide in se kmalu vrne s hlebecem kruha in kosom sira, ter poda oboje Madžaru. Jovica je debelo gledal in težko čakal, da spet kdo pride.

Pa ko pokuka noter drugi italijanski vojak, naš Jovica bliskoma na noge in se bje po prsih: »Gospodine, ja sam Madžar, ja!«

In res je prišel Italijan zdaj tudi njemu hleba kruha in kos sira.

»Vidite, tako, kakor je napravil tisti Jovica, to je bila politika.«

»Hoho, pa še kako dobra politika!« smeje se potrjuje vse omizje.

»Tako je s politiko,« je ugotovil moj očanec. »Čim bolj je kdo zvilo, tem boljši politik je.«

Premišljujem: Mož ima sicer prav, toda — ali sme biti politika samo stvar razuma, več ali manj premetenega? Stari modri poljski politik Jaworski je učil: Politiko treba delati ne samo z glavo, ampak tudi s srcem.

Leta 1920., v prvi ustavotvorni skupščini v Beogradu, sva se v kuloarjih pogovarjala z nekim beogradskim časnikarjem. Silno je bil navdušen za Slovence, a kot politike jih ni ravno pohvalil. Da kažejo preveč sentimentalnosti, je menil in nas poučil takole: »Politikar mora da se opremi priličnom dozom bezobrazluka, inace će teško proći...«

O vraga, kaj sem pa zdajle zapisal? Saj ugotegnem navsezadnje še pokvariti kakšnega idealnega kandidata!

Toda takšno je življenje. Vse je sama politika: boj za obstanek in tudi ljubezen. Zakaj narava je ustvarila vse na politiki.

Ko v večernem mraku hodi srnjak s srno na pašo, pusti prvo stopiti njo na jaso, on pa počaka v varnem zavetju lesovja. Zakaj? Ker v, da je ona obdarovana z ostrejšimi čuti in prej zasluži nevarnost kot pa on. In šele ko se ona prične mirno pasti, si upa tudi on na plan.

Taka je srnjakova politika. Pametna, če tudi ne baš moško pogumna. Pa saj so ženske čisto pogumnejše od nas moških. Gotovo bi bile tudi v politiki — ako bi imele tam kaj besede.

J. Fr. Knaflič.

Uboga opozicija

Da je opozicija vedno silovito preganjana, je stara stvar in zato je kar v redu. Kakor pa je opozicija preganjana sedaj, presega res že vse meje. Najprej so morali opozicijski kandidati izvajati hud načelni boj, da so se odločili, če kandidirajo na listi predsednika vlade ali pa na kateri drugi listi. Po junaškem boju ni res šlo drugače, da so prišli v opozicijo z listo predsednika vlade.

In sedaj se je pravo preganjanje šele začelo! Tam nekje v Srbiji so ukradli kandidatu kar kandidatno listo. S težkimi žrtvami, v znoju in potu zbrani podpisi so bili — fuč. V Dravski banovini so ukradli, kakor smo čitali v nekem tedniku, opoziciji celo kanon! Kako bo sedaj streljala ta uboga opozicija, ko je izgubila svoj edini kanon? Se težje preganjanje pa je doživela neka druga skupina. Tej so pa ukradli celo eter, da ne more po etru propagirati svoja načela, kakor druge skupine.

In vendar kako koristno delo za narod bi bilo, če bi mogla za eter žal opoharjena opozicija propagirati svoja načela skozi eter tudi na — luno!

Več kmetijskega pouka!

Če pogledamo prav na dno naših težkih gospodarskih razmer, se moramo preveriti, da je glavni vzrok gospodarske krize pri nas slabo stanje našega kmeta. Ker mora svoje pridelke prodajati mnogo pod ceno in ne dobi plačanega niti svojega dela, tudi ne more hoditi v mesto nakupovat. Kupna sila našega podeželja je propadla skoraj popolnoma in zato se ruši tudi obrtništvo in industrija. Denarja ni, ker ga ne dobi kmet za to, kar rodi naša prebogača zemlja.

Navzlic vsemu temu je pa na vseh krajih in koncih raztresenih še mnogo drobtin dobrega kruha za kmeta, ki jih je treba le pobrati in zbrati, da se tudi našemu kmetu zboljšajo časi.

V glavnem je vse naše kmetijstvo pasivno, ker produkcijski stroški in datjave presegaajo vsote, ki jih kmet dobi za svoje pridelke. Predvsem velja to za poljedelstvo, saj se ne izplača več sejati pšenice, in poljedelec takorekoč dela samo še za svoj kruh. Vinogradništvo je na tleh, ker k nam prihajajo cenejša in slabša vina, svoje izborne kapljice pa ne moremo poslati v inozemstvo. Le za spoznanje boljše je z živinorejo. Sicer ne moremo govoriti o dobičkih in redimo živino le še zaradi gnoja.

Podobno je z večino ostalih panog našega kmetijstva, zlasti pa z gozdarstvom in lesno kupčijo, ki je skoraj popolnoma mrtva in les nima nobene cene več.

V primeri z drugimi panogami nam je pa ogromne vsote prineslo iz inozemstva naše sadjarstvo. Pred leti smo ob dobri letini dobili čez mejo take milijonske vsote, da prej o takem dotoku kapitala k nam še nikdar čuli nismo. S tujskim prometom se je tudi doma povzdignil konzum sadja, na drugi strani pa tudi moderno zdravstvo priporoča uživanje sadja v največji meri. Vinogradništvo se bo opomoglo, ko bomo porabili dosti namiznega grozdja, na drugi strani pa moramo iztrebiti ničvredne trte, poleg tega pa zasaditi vse slabe vinograde z breskvami in drugim žlahtnim sadjem.

Čeprav naše sadjarstvo daleč presega sadjarstvo v drugih banovinah in imamo zato tudi največ dobička od njega, vendar moramo še vedno sadjarstvo pospeševati na vse načine, da dosežemo tuje države. Ali ni nena ravno, če pozimi in pomladi celo po naših mestih uživamo ameriška jabolka? Sicer so naše kmetijske šole storile že precej, zlasti ima pa ogromne zasluge na tem polju za vso našo banovino Sadjarsko in vrtnarsko društvo, ki uči kmeta in tudi meščana sadjariti in vrtnariti v več kakor 200 podružnicah.

In čeprav so danes skoraj že vsi krogi prepričani o največji važnosti sadjarstva, vendar je zadnjič v banovinskem svetu z ogromno večino prodrli lovski zakon. Silno značilno in skoraj porazno znamenje za duh naših kmečkih zastopnikov je pa dejstvo, da je najtehtnejši govor proti zajem imel zastopnik mesta Ljubljane, ravnatelj g. Prepeluh. Recimo, da smo se zaenkrat zmotili in jo zavozili, obenem pa sklenimo, da se to ne zgodi nikdar več.

Ni nam treba dokazov, saj je takorekoč aksiom, da je našo sadjerejo ustvarilo učiteljstvo. Vsa zaslužna in tudi slavna imena naših sadjarskih prakov nosijo učitelji. Ze generacije dela učiteljstvo za sadjarstvo, na žalost so pa minuli časi, ko so bile vse naše podeželske šole pravzaprav tudi najboljše in najučinkovitejše sadjarske šole. Skoraj ni bilo šole brez drevesnice in v danes že skoraj pozabljenih časih se je tudi vsak kmečki otrok učil cepljenja in drugega najpotrebnejšega sadjarstva.

Sedaj pa iz naših učiteljskih prihaaja učiteljski naraščaj, ki nima za sadjarstvo niti velja, še manj pa potrebnega znanja. Slabe državne finance ne dopuščajo, da bi po vseh podeželskih šolah nastavili moške moči in šole morajo voditi celo mlade, neizkušene mestne hčerke.

Ne poznajo niti žita niti gozdnega in sadnega drevja. Le redke izjeme so med njimi.

Pred nekaj leti smo dobili V. letnik učiteljskih šol. Čitali smo, da je namenjen gospodarstvu in gospodinjstvu. Čeprav se nam V. letnik ni zdel posebno potreben, vendar smo ga bili veseli, ker smo iz njega pričakovali učiteljski naraščaj, ki naj prerodi vse naše kmetijstvo in gospodinjstvo. Namesto gospodarskega in gospodinjstvenega letnika pa smo dobili na učiteljski šoli pravo filozofsko fakulteto. Menda je v tem letniku 23 ur filozofije na teden! Mi ne rabimo učenih modrijanov, temveč modrih gospodarjev!

Mnogo store za naše kmetijstvo in tudi za sadjarstvo naši sreski ekonomi in prav veseli smo pokreta v krogih naših kmetijskih strokovnjakov, naj banovina dobi čim več specializovanih najrazličnejših kmetijskih strokovnjakov in gospodinjstvenih strokovnjakov, ki bodo med narodom delovali kot potovalni učitelji. Koliko let se Sadjarsko in vrtnarsko društvo trudi, da bi moglo nastaviti strokovno izobraženega tajnika!

Za sadjarstvo tudi še nimamo specialne šole. Edino mariborska Vinarska in sadjarska šola deluje pod vodstvom našega največjega sadjarskega strokovnjaka ravnatelja Priola tako napredno in blagodejno, da posledice njegovega delovanja čutimo v vsej banovini in lahko rečemo, tudi po vsej državi. Slovenskega rojaku, slavnemu pomologu Löschniggu so ob njegovem jubileju vse avstrijske šole, ob-

čine in vasi zasadile jubilejne Löschnigrove jablane. Tako je naša sosedna Avstrija počastila našega rojaka-sadjarja, kakor drugače narodi časte le kronane glave in najslavnejše vojskovodje. Ko se je pred kratkim na Holandskem posušilo matično drevo lepega jabolka iz Boskoopa, ki so tudi vse naše boskopske jablane njegove potomke, je vsa prebogača Holandska prirejela svečanosti, kakor ob smrti kralja. Tako zna inozemstvo ceniti pomem umnega sadjarstva!

Čeprav se popolnoma zavedamo ogromnih koristi naših kmetijskih šol, vendar jih moramo še izpopolniti. Imamo jih mnogo premalo, saj niti vsa Gorenjska nima niti ene kmetijske šole. Poleg vsega tega so pa naše kmetijske šole le še enoletni kmetijski tečaji. V enem samem letu je pa nemogoče, da bi se kmečki sin naučil vseh panog kmetijstva, nemogoče je pa tudi, da bi v tako kratkem času šola vzgojila pravega sadjarskega strokovnjaka. Zdi se nam, da na šolo prihajajo premaladi fantje in še premalo resni. Na Madjarskem sprejemajo v take tečaje le fante, ki so že odslužili vojaštvo. Za več let trajajoče šole bi morali zahtevati tudi več izobrazbe, saj absolventi osnovne šole kakor n. pr. podeželskih eno in dvorazrednih, ne morejo predelati niti tvarine sedanjih tečajev. Neki je bil od take šole priporočen njen absolvent. Vzorno je pošten in priden in delaven in varčen. Idealni fant s te strani in vsakemu v resnici priporočljiv. Pa je pošla krma že sredi marca, čeprav je v hlevu manj repov kakor druga leta, ko je bilo še ob paši dosti krme. Mlada drevesca so bila posajena mnogo previsoko in popolnoma napačno obrezana. Nikjer prav za prav niti začetnih pojmov! Mladi mož je sijalen poljski delavec, edino tega ne zna, kar bi moral imeti v malem prstu vsak absolvent kmetijskega tečaja.

Nikakor ni naš namen delati očitke kmetijskim šolam, saj je vendar pri absolventih

vseh naših šol enako. Tudi najboljši naši pedagogi in najvestnejši strokovnjaki ne morejo sedanji mladini več vlti pravega znanja v glavo. Prej smo omenili v tem pogledu že absolvente učiteljskih šol. Le vprašajte mlado učiteljico, naj vam imenuje raznovrstna žita na njivah, in pokažite ji vejice raznega drevja. Ponovite poskus tudi pri mladih učiteljih, nikar pa ne eksperimentirajte z našimi filozofi, pravniki in tehnikami, saj se nam je primerilo, da je bil mlad inženjer ogorčen, ko smo se čudili, ker ni ločil kune od lisice. Ponovili smo eksperiment pri mladem geometru. Sam je priznal, da ne pozna nobenega drevesa. Ne nadaljujmo!

Odkar se je v naši banovini in v vsej naši državi pričel razmah tujkega prometa, ki nam prinaša najlažje zasluge in največje dohodke, moramo misliti tudi na naše vrtnarstvo. Nobenega kredita za to stroko še ni v banovinskem proračunu. Sadjarsko in vrtnarsko društvo le s težavo pripravlja poseben vrtnarski odsek. Niti ene vrtnarske šole še ni, čeprav smo mislili, da jo v Mariboru dobimo takorekoč v dar. Skoraj vsa vrtnarska semena in sadike moramo importirati za mnogo predrag denar iz tujine, čeprav bi vse to lahko vzgojili doma. Mesto Ljubljana dobi 100.000 Din trošarine na leto za importirano cvetje. A vse to cvetje bi lahko vzgojili v Dalmaciji, ki trpi lakoto. Iz Dalmacije bi lahko dobivali vso zgodnjo povrtino in sadje, mi pa pošiljali tja ob vročini našo zelenjavo in naše zgodnje sadje. Kuna domača solata, naša delikatna, krhka ledenka je v vsakem vrtnarskem ceniku na svetu. Tik Ljubljane imamo Barje, ki nam omogoča specialne vrtnarske, zlasti pa zelenjadarske kulture. Ravnatelj ljubljanskih mestnih nasadov g. Lap je v tem pogledu pričel že prav mnogo obetajoče poskuse. Ljubljanska podružnica SVD se lahko postavi z uspešno propagando sajenja špargljev, zgodnjega namiznega grozdja, breskev in lešnikov. Kamorkoli se ozreč na ljubljanski ali na blejski trg, v sadovnjak, na polje, vrt ali vinograd, vse kriči in prosi več kmetijskega pouka.

Nova gimnazija v Ljubljani

Na Pekovskih njivah bo do jeseni že stalo veliko novo poslopje za našo mladino

Ljubljana, 16. aprila.

Uboga III. državna realna gimnazija se že dolgo potika po Ljubljani po tujih hišah in je stanovala v Waldherrerjevi hiši v Beethovni ulici, sedaj pa gostuje v realki. Zavod se je tako razvil, da je že dolgo potreben lastnega poslopja, ki ga v resnici tudi dobi in bo do jeseni že pod streho.

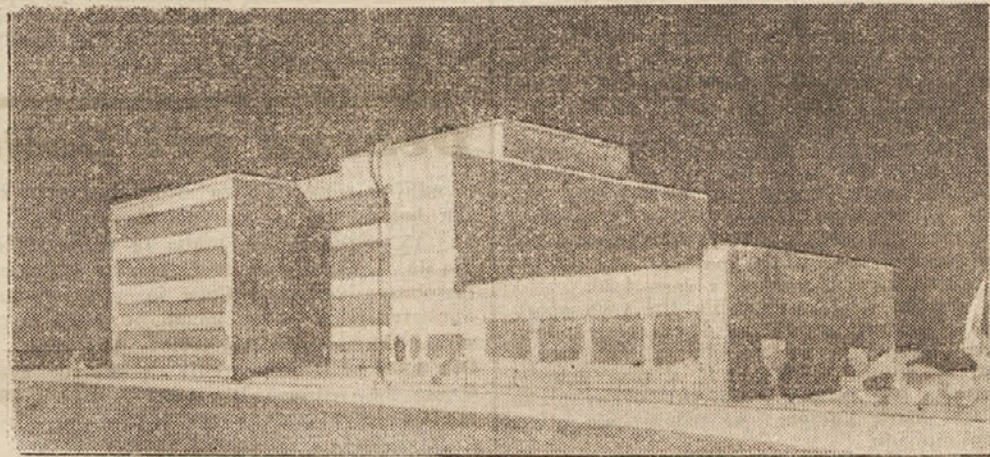
Pri tehničnem oddelku kr. banske uprave so napravili mnogo načrtov, a mi na današnji sliki objavljamo projekt banovinskega arhitekta inž. Navinška. Kakor že na sliki vidimo, bo poslopje zares impozantno in tudi vseskozi moderno.

Nova gimnazija bo stala na tako imenova-

šem zračnem napadu in obstreljevanju varen zaklon proti plinskim napadom.

Glavnemu poslopiju bi prizidala najmodernejša telovadnica, dolga 20 m in 12 m široka. V telovadnici bo tudi oder za predstave in pa galerija za gledalce, poleg nje pa seveda tudi garderobe s prhami in stranišča. Novost za Ljubljano je pa tudi posebna shramba za kolesa, ki bo v glavnem poslopiju pod vhodom in bo imela tudi poseben vhod.

Okna vseh učilnic gledajo proti vzhodu ali zahodu, okna stanovanj ni uprave zavoda ter telovadnice pa proti jugu. Stene bodo vse v širokih pasovih oken. Zraka in solnca bo dosti, saj bodo okna visoka po 2-50 m in po 3-50

nih Pekovskih njivah na desni strani Tyrševe ceste za artiljerijsko vojašnico. Zemljišče je veliko 5000 m², a zazidanega bo nad 1700 m². Na severu teče Kržičeva ulica, na zapadu pa Peričeva ulica, drugače je pa tam okrog svet še nezazidan in brez ulic.

Glavno poslopje bo trinadstropno, na vrh njega pa vidimo 15 m dolgo in 10 m široko risalnico s severno lučjo. Vsako nadstropje ima veliko centralno vežo ali avlo, na straneh vež so pa po tri svetle in zračne učilnice, tako da bo v vsaki etaži 6 učilnic. Avle so po 35 m dolge in po 15 m široke, na sredi pa veže položno stopnišče vsa nadstropja. Skupno bo 20 učilnih sob, po 4 m visokih, poleg teh pa še velika fizikalna dvorana s pritliklinami, kemijska dvorana s pritliklinami, velika pevska soba, prostorna soba za dijaške organizacije s čitalnico in knjižnico, soba za knjižnico podpornega društva, a po vsem poslopiju bo porazdeljenih več kabinetov.

V posebnem traktu, ki ga vidimo na levi strani in je vezan z glavnim poslopijem, bo sta v pritličju stanovanj za dva služitelja, v I. nadstropju upravnikovo stanovanje s petimi sobami, a v II. nadstropju bo uprava zavoda, namreč velika konferenčna soba z govorilnico, lepa ravnateljevega pisarna in tudi posebna pisarna za tajnika, nadalje arhiv, profesorska knjižnica in čakalnica, kjer bo stoloval sluga.

V kleti bo seveda centralna kurjava, poleg tega pa ostali potrebni kletni porstori. Vendar bo pa prav v kleti največja novost za Ljubljano, namreč prostoren in tudi ob najmočnej-

široka. Vsa okna bodo smučna in zaradi svoje velikosti le po dve okni v vsaki učilnici. Tlak bo higieničen in brez ropota, ki je tako nadležen v šolskih poslopijih. Ves tlak v avlah in na stopnišču bo namreč iz linoleja ali gumija, v stanovanjih in učilnicah ter drugih prostorih bodo pa parketna tla. Streha bo iz bakrene pločevine. Zgradba bo železobetonska s skeletnim sistemom, da se lahko napravijo čim večja okna.

Nezazidano zemljišče je urejeno praktično in tudi dekorativno, da odgovarja vsem zahtevam moderne šolstva in telesne vzgoje, poleg tega pa tudi tako, da bo vsa gimnazija s svojimi nasadi delovala tudi dekorativno ter bo lepšala vso okolico. Poseben vrt bo imel direktor, razen tega bo pa tudi obširen šolski vrt na zapadni strani. Na severni strani telovadnice je veliko dvorišče za obhod v odmorih. Ta prostor je ob robovih zasajen, da ne bo prahu s ceste. Vsa vzhodna stran je pa najmodernejše telovadišče za gojitev najrazličnejših sportov v šoli. Telovadišče bo dolgo 50 metrov in 25 m široko z ovalom na sredi za treniranje in vaje.

Nova gimnazija bo naša najmodernejša šola, obenem bo pa ležala tudi v najbolj zdravem delu Ljubljane, da bo v resnici vzorna in zdrava šola za našo mladino. Stroški za poslopje in za notranjo opremo so proračunjeni na 7 in pol milijona dinarjev. Ker je posojilo že odobreno, bodo dela prav kmalu razpisana in, kakor rečeno, bo nova gimnazija jeseni že najbrž pod streho.

Glavna skupščina Rdečega križa

V nedeljo je bila v Beogradu 47. letna skupščina RK, ki jo je vodil prvi podpredsednik senator Svetozar Tomić. Predvsem je pozdravil odposlanca Nj. Vel. kralja Petra II. div. generala Čolak Antića, odposlanca predsednika vlade in odposlanca drugih dostojanstvenikov in ministrov ter zavodov in kulturnih ter drugih institucij, nato je pa prečital poslanico društvenega predsednika Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, ki so jo oddajale vse radijske postaje.

V svoji poslanici se predsednik Rdečega križa Nj. Vis. knez-namestnik Pavle predvsem spominja zaščite in podpore, ki jo je društvu izkazoval blagopokojni kralj Aleksander I. ter cilira tudi pisno velikega pokojnika društvenemu predsedniku leta 1928, kjer je Nj. Vel. kralj Aleksander I. izredno povdarjal velik pomen Rdečega križa. Zborovalci so spomin blagopokojnega kralja počastili z viharinimi klicem »Slava in večinutim molkom. Nadalje se predsednik v svoji poslanici spominja tudi častnega člana in bivšega dolgoletnega predsednika dr. Miloša Berisavljevića ter ostalih umrlih članov, obenem pa povdarja Nj. Vis. knez-namestnik Pavle veliko čast in veselje, da ga je blagopokojni kralj imenoval za predsednika društva. V RK naj naš narod ne gleda samo človekoljubne in koristne ustanove, temveč tudi eno izmed podlag za naše nedotakljivo narodno edinstvo in poročstvo za mir in bratstvo med narodi. Po podrobnejših izjavanjih poziva poslanice zastopnike iz vseh krajev, naj sprejmejo in s poroče njegovo zahvalo s pristranskimi pozdravi vsem članom in prijateljem društva in s prošnjo, da se ideali RK čim bolj uresničijo in prebivalstvo še bolj zavzame za to človekoljubno ustanovo.

Sledile so velike ovacije Nj. Vel. kralju Petru II., predsedniku namestniku Nj. Vis. Pavlu in vsemu kraljevskemu domu. Odposlane so bile tudi brožavke imenovanim in Nj. Vel. kraljici-materi Mariji.

Nato je društvo sprejelo in odobrilo poročila o delu društev v letu 1934, in dalo odboru absolutorij ter sprejelo proračun za leto 1935.

Iz poročil o delovanju društva se vidi, da so v smislu zakona o Rdečem križu kraljevine Jugoslavije na sedežih srezov in občin predpisane organizacije. Organizirane so v 97% sreskih krajev in 55% občinskih sedežev. Drugod so organizirane poverjeništa. Ne bo težko letos izvesti organizacije v vseh sedežih. Naraščaj je organiziran po šolah in je v teku leta priraslo 4466 šolskih organizacij s 37.194 članov v primeri s prejšnjim letom. Število članov se je povečalo v primeri s prejšnjim letom za 20.000. Z izvajanjem novega zakona o Rdečem križu so se povečala sredstva društev pri članarini za 2000 Din, fond za podeljevanje pomoči pri centrali pa znaša danes 8 milijonov Din.

Naši primorski rojaki so zborovali

Občni zbor »Taborca«, poleg »Sočee« najvažnejšega emigrantskega društva, ki šteje nad 300 članov, je bil sinoči. Društvo je tudi v preteklem letu pod predsedstvom g. Saše Streklja v polni meri izvršilo svojo nalogo. Iz raznih poročil posnemamo, da je imelo 43 članskih sestankov in 29 predavanj, ter da je bilo v tem pogledu nekaka emigrantska ljudska univerza. Denarnega prometa je imelo 140.087 dinarjev, poleg tega pa je vzdrževal njegov socialno-gospodarski odsek v svojem okrilju še posebno važni emigrantski azil na Viču, ki je razdelil 14.056 porcij in beleži 12.850 prenočin. Je torej največji »hotel« ljubljanski. Azil kot posebna društvena ustanova je imel izdatkov 100.344 Din. Po več ali manj prav uspešnem delovanju so poročali še povski, odrski, izletniški in šahovski odseki.

Po daljši in mestoma zelo razgibani debati o smernicah bodočega idejnega in socialnega dela, je bil po predlogu kandidacijskega odbora izvoljen sledeči novi odbor: predsednik Saša Strekelj, podpredsednik Bensa Andrej, odborniki: Runtić Andrej, Skrap Milko, Hrovati Viktor, Kolarič Ito, Gabršček Andrej, Petaros Tine, Brenčič Vinko, Brišček Janez in prof. Gorup Anton. V nadzorstvo so prišli dr. Lavo Čermelj, Venturini Fran in dr. Dekleva Jože. V načelstvo raznih odsekov so bili izvoljeni: v socialno-gospodarski Bensa, v tiškovni Skrab, v pevski Skrabar, v šahovski Sever in v turistični odsek Pipan Jože.

Pa brez zamere

Pomlad je prinesla v deželo veselje. Vlada je prinesla ceste in železnico. Velika noč prinaša butare in pirhe. Volitve so prinesle pa kandidate.

Časih je bilo težko postati tudi samo kandidat, ker je bilo treba kandidatoma kaj znati. Sedaj pa se pripelje v deželo tuj človek in po cestah izprašuje popotnike: »Pardon, ali hočete srez, ali bi kandidirali? Kako se pišete, kaj ste?« In če piše in ga vodi na sodišče, da overovi njegov podpis. Kandidat ne vpraša ne po listi, ne po programu, samo to pravi: »Kaj mi boste pa dali? Ravno en jur bi mi prav prišel!«

Ti volilec boš imel 5. maja kandidatov na izbero. Vprašal se boš: kaj sem res tako neumen v očeh teh ljudi, ki postavljajo fizičlove prekle za kandidate, meni pa trdijo, da so te fizičlove — opozicija?

Odmevi

O Nemčiji na Jadranu je poljski list »Kurjer Poznański« objavil dopis svojega beograjskega dopisnika, v katerem pravi med drugim: »Nemčija zatrjuje, da bi bila priključitev Avstrije k Nemčiji velike koristi za Jugoslavijo. Sosedstvo Nemčije, da bi bilo za Jugoslavijo najboljša garancija proti morebitni invaziji Italije na Balkan. To pa ne ovira Nemcev, da ne bi istočasno izjavili, da bi po aneksiji Dunaja stremeli za tem, da dobe prost pristop do Adrije preko Trsta. Takó prometne vezi kakor tudi grupiranje gospodarskih sil pa kažejo na to, da bi Nemci v tem primeru položili roko tudi na ona ozemlja, ki danes pripadajo Jugoslaviji, in sicer od Maribora preko Slovenije do Sušaka. Te dni so oblasti odkrile tajno nacionalno-socialistično organizacijo, ki je delovala v Sloveniji na ustvaritvi jutrišnjega nemškega dne«.

—o—

Zanimivo polemiko med italijanskim in nemškim časopisjem povzročajo zadnje čase razna »odkritja« nacističnih znanstvenikov. Tako je pred kratkim prof. Ernst Zinner objavil v listu »Dresdener Nachrichten« članek, v katerem dokazuje, da pripada vsa zasluga za odkritje Amerike nekemu Johannesu Müllerju iz Königsberga in ne morda genovskemu Kristofu Kolumbu. Po trditvi pisca je bil namreč Müller tisti, ki je Kolumbu omogočil njegovo ekspedicijsko proti Novemu svetu, ker da je še pred njegovim odhodom izvršil podrobne astronomske račune, na podlagi katerih se je potem Kolumbu posrečilo odkriti Ameriko. Prof. Zinner zaključuje svoj članek z besedami: »Se pač ne da pomagati: Müller je pokazal Kolumbu pot. Torej, kakor se vidi, pritiče tudi na tem polju prvenstvo barbarskim Nordijcem, ki so brez kulture!« — Ta članek je vzbudil seveda ogorčen odpor v italijanskem časopisju in celo ugledna italijanska znanstveno-politična revija »Affari Esteri« polemizira v svoji številki z dne 6. t. m. s prof. Zinnerjem in piše med drugim: »Odslej se bodo torej v nemških solah že otroci naučili zgodbo... o Müllerjevem jajcu. In prof. Banse bo podžigal Nemčijo k okupaciji Združenih držav. In Rosenberg bo prav gotovo znašel, da je bil Hiawatha neka mistična predoblika Hitlerja. In Wilson se bo najbrže pojavil kot vtelesenje čistega nemškega duha in nemške krvi. In versajska pogodba se bo zdela navedena po kaki dobro zgrajeni germanski butici, tako da bo cela Nemčija nastopila kot en sam mož proti zahrbtnemu poskusu Pariza in Londona, da zmanjšata vrednost čl. 5. pakta... Kakor vidite, Zinnerjevo odkritje odpira nove in zanimive poglede v oni kotiček norcev, kjer sedaj neogermanska znanost slavi svoje ohrede rasistične megalomanije.«

—o—

Atenski dopisnik Hitlerjevega glasila »Völkischer Beobachter« slika notranjepolitične razmere v Grčiji in se pri tem dotika tudi delovanja neznatne, a vendar pomembne komunistične stranke, o kateri pravi, da je v tesnih zvezah z znano macedonsko revolucionarno organizacijo VMRO. Ta organizacija, pravi list, nima sicer nič skupnega s komunizmom, ker ji je glavni namen samo osvoboditev Macedonije. Iz taktičnih razlogov pa vendarle išče zvez tudi s skrajnimi levicariji, posebno še, odkar je padla v nemilost pri sofijski vladi. Dopisnik pravi nato dobesedno: »Kakšno, so bile zveze med to nacionalistično organizacijo in grškimi komunisti ob venizelistični vstaji, nam pove objava v Parizu izhajajočega lista »Balkan-Korrespondenz«, ki se glasi: »Zato moramo mi, macedonski bratje, državljansko vojno naših preganjalcev izriniti v dosego naše nacionalne osvoboditve. To pa moremo doseči le, če se bodo macedonske mase borile na strani grških komunistov za dosego delavsko-kmeškega režima v Grčiji.« Radi korektnega zadržanja Bolgarije, pravi nadalje dopisnik, zadržanja, ki ga je izsilila Turčija s svojim hitrim in energičnim nastopom ni bil narušen »balkanski mir, ki ga je sodelovanje grških komunistov in bolgarskih iredentistov že zelo resno ogrožalo.«

Skupščina Kola Jugoslovanskih sester v Ljubljani

Pod predsedstvom sestre predsednice dvorne dame Franje dr. Tavčarjeve je bil 14. t. m. štirinajsti občni zbor Kola Jugoslovanskih sester v Ljubljani v restavracijski dvorani »Zvezde«. Preko 300 delegatki in članice se je udeležilo tega lepega in pomembnega zbora.

Po stvarnem in vzpodbujajočem govoru sestre predsednice so na njen poziv vse navzoče stoji zaklicale trikrat »Slava!« Nj. Vel. blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju, trikratni »Živijo« Nj. Vel. kralju Petru II. in trikratni »Živijo« Nj. Vel. kraljici Mariji. Na predlog sestre predsednice se je odposlala udanostna brzojavka Nj. Vel. kraljici Mariji in pozdravna brzojavka Kolu Srbskih sester v Beogradu.

Nato je sledilo izbrano poročilo tajnice sestre Celnarjeve, v katerem se je toplo in z vso pijeteto spominjala našega viteškega nepozabnega heroja Mučenika kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Me »kolašice« hočemo biti vzorne in zveste izvrševalke Njegove svete oporoke.

Iz poročila je točno razvidno, kako veliko človekoljubno delo se je izvršilo v preteklem letu. Nešteto solz je bilo otrtih, saj siromaki vedno trkajo na naša vrata in ne zgodi se skoro, da bi odšli praznih rok. Materinski dan in Božičnica pod vodstvom s. dr. Zbašnikove sta najlepše uspela, saj je bilo obdarovanih čez 600 siromakov. Pri tem človekoljubnem delu pa zvesto pomagajo s svojimi darovi naši veliki dobrotniki ljubljanski meščani. Zato jim bodi izrečen na tem mestu v imenu vseh obdarovanih prav priskrena zahvala.

Sledilo je izbrano poročilo blagajničarke s. Likovarjeve. Tako natančno in pregledno poročilo dela le čast blagajničarki.

Predsednica odseka Ednote Jugoslovanskih žen s. Hočevarjeva je poročala o zbližanju jugoslovanskih žen, čim tesnejši bodo naši stiki, tem močnejše bomo. Lansko leto nas je obiskala prof. Marija Omelčenkova iz Prage in nam ob tej priliki predavala o ukrajinski ženi. Med svojim bivanjem pri nas je bila tudi tri tedne gost v našem domu v Kraljčevici. Kolo Jugoslovanskih sester se torej poleg humanitarnega dela udeležuje tudi v vseslovenskem ženskem snovanju.

Za odsek je poročala agilna in delavna s. Kokalj-Željeznova. Odsek je šele pred kratkim ustanovljen. Ako homo delale po njegovem programu, bo bodočnost naše drage domovine pod žezlom naših hrabrih Karadjordjevičev lepa in srečna.

Poročilo gospodarice s. Gašperlinove je bilo vsestransko pregledno in stvarno.

Sledil je razgovor o poklonitvenem potovanju na Oplenac. Sestre delegatke bodo o tem sklepale pri svojih podružnicah. Za odhod je bil določen 6. junij.

Po revizorskem poročilu s. Pajničeve so prejele razrešnico vse funkcionarke starega odbora.

Na dnevnem redu so bila tudi nova pravila. Delegatkam se je izročil projekt novih oziroma predelanih pravil, da jih preštudirajo in dostavijo svoje event. predloge.

Nato so sledile volitve. Z velikim veseljem in skoro soglasno je bila izvoljena lista s priljubljeno in visoko spoštovano g. Franjo dr. Tavčarjevo na čelu. Njeno ime nam jamči, da bo tudi v bodoče naše delo doseglo lepe uspehe.

Zato, drage sestre, na delo in privedimo v naš krog vse, prav vse jugoslovanske žene in dekleta. Čuvajmo Jugoslavijo! M. F.

Sport

Cross country tek dam v Zagrebu.

Zmagala Haška. Kovač je dvakratna prvakinja Jugoslavije.

Posamezni rezultati: Dame 2000 m za prvenstvo Jugoslavije: 1. Hela Kovač (Haška) 8:43,4. — 2. Zulejka Stefanini 9:00. — 3. Anita Batelkova (obe Haška) 9:03. — 4. Zaje (Ilirija) 9:08. — 5. Sušek (Haška) 9:11. — 6. Ponikvar 9:14. — 7. Papež. — 8. Perdan (vse Ilirija) 8:45. — 9. Kovačič (Haška) 9:47. — 10. Oman 10:10. — 11. Keržan (obe Ilirija) 13:43 in 12. ing. Allday (Haška) 10:48.

Društva: 1. Haška (Zagreb) 11 točk. 2. Ilirija (Ljubljana) 25. točk.

*

s Kolesarstvo. Največja kolesarska tekmovalna v Italiji. »Giro d'Italia« se bo vršilo letos dne 18. maja — 9. junija. Tekmovanje je razdeljeno na 19 etap, v celoti 3414 km. Zmagovalec dobi 30.000 lir (10.000 je dal Mussolini, 13.000 »Gazetta dello Sport«, 5000 PNF, 2000 CONI). Drugi dobi 20.000 lir, tretji 15.000 lir, naslednji 10.000 lir, 7.000, 5.000, 4.000, 3.000, 2.500 in deseti 2.000 hr.

s Plavanje. Novi svetovni rekord v prsnem plavanju na 500 m je postavil danski plavalec Finn Jensen v času 7 minut, 30,7 sek. Porušil je svetovni rekord Nemca Schwartzja 7 minut, 33,1 sek. — V New Yorku je 16-letni mladenič A. Kiefer postavil nov svetovni rekord na 150 jardov, v času 1:36.

s »Sportni groš« v Nemčiji. Pri vseh sportnih prireditvah se pobira od vsakega udeleženca prispevek za potrebe telesne vzgoje. Listi so poročali, da je bilo v prvi polovici minulega leta izdano iz teh prispevkov preko 200.000 mark kurzom, ki pripravljajo atlete za olimpijado.

19. maja se bo odigrala v Varšavi mednarodna hazenska tekma med Poljsko in Jugoslavijo.

V Belgiji je profesionalizem v nogometu dovoljen.

Belgijska nogometna unija je sprejela na svojem običnem zboru 5. t. m. z veliko večino razporeditev igralcev, kateri so razdeljeni v tri kategorije:

1. amaterje, to so igralci, ki gojijo sport samo iz ljubezni in v zabavo.

2. neodvisne igralce, kateri prejema nagrade od svojih klubov, a niso poklicni igralci.

3. profesionalne, to so poklicni igralci. V domačih prvenstvih tekmah je dovoljeno igrati samo amaterjem in neodvisnim igralcem. V državni reprezentanci pa smejo nastopati tudi profesionali, če se zadovoljijo z nagrado, ki je dana tudi ostalim neodvisnim igralcem, oziroma tudi brez nje.

Dobrna pri Celju

je odlično zdravilišče za srčne, živčne in ženske bolezni ter za vse počitka potrebne. Od dne 15. aprila do 30. junija in od 1. septembra do 31. oktobra dnevno pavšalno zdravljenje (avtobusna vožnja iz Celja in nazaj, stanovanje, prvovrstna hrana, kopeli, zdravnik in takse) za skupno ceno Din 1000.—, Din 1250.— in Din 1450.— (trije razredi) za državne nameščence itd., oziroma Din 1.300.—, Din 1.500.— in Din 1.650.— (trije razredi) za vse druge goste. — Prospekti na zahtevo!

Kultura

Razgovor z Eriko Druzovičev

Kdo je ne pozna izmed ljubljanske gledališke publike? To v Ljubljani! Vsi in vsem je vsako njeno gostovanje v najlepšem spominu.

V soboto smo čitali, da se poslovi kot Adela v »Netopirju« od ljubljanske publike.

Pravzaprav je bil slučaj, da sva se srečala na Aleksandrovi cesti in zavila po uvodnih besedah v »Emono«, kjer sva se v dobri uri uarsikaj pogovorila o teatru, njeni karieri, ciljih in načrtih, ki jih hoče in kakor zgleda, tudi bo uresničila simpatična Erika.

Na vprašanje, če jo nedeljsko gostovanje res zadnje, mi je odgovorila, da bi prav rada še gostovala v Ljubljani predno odide v Gdansk. »Seveda«, pravi, »če me bo uprava še pozvala...«

In kaj bi rada še pela?

»Znate, u Manon i Bocaccio.«

Ko sem ji napravil poklon z besedami, da jo ljubljanska gledališka javnost visoko ceni in želi pred odhodom v Gdansk še poslušati, je vsa vznemirjena zatrjevala, da ji je prav tako mila in draga ljubljanska publika. Sploh ni našla primernih besed, da bi dovolj poudarila kako domačo se počuti v Ljubljani.

Stalno je angažirana v Zagrebu, že pet let,

in v tem času je gostovala širom naše domovine, Split, Dubrovnik, Beograd, Osijek, Maribor in Ljubljana so mesta, v katerih je nastopala v raznih operah in operetih.

Potuje silno rada in vedno si želi v neznane, tuje kraje. Tako je bilo tudi, ko je po ljubljanskem gostovanju v »Ples v Savojuz« potovala v Berlin. Kar tako, brez namena... Tam so jo angažirali, v jeseni bo pela vse lirične partije v operi v Gdansk, Opera uprizarja le klasične opere, zato očitno ne bo v opereti dosti zaposlena.

Pri pripovedovanju o ciljih in tujih krajih se je navdušila in tako živo pripovedovala, da je nehote zaslalo reporterju pero...

Sokolstvo

Mladinska akademija Ljubljanskega Sokola

Srečna je bila zamisel prednjaškega zbora Ljubljanskega Sokola, da priredi začetkom pomladi mladinsko telovadno akademijo, na kateri naj pokaže mladinski oddelek sadove sokolske vzgoje v zimskih mesecih v telovadnici. Kako veliko zanimanje je vladalo za akademijo, je pričala nabito polna sokolska telovadnica Narodnega doma, kamor so prišli prijatelji in roditelji naše mladine, da se sami prepričajo, kako se vzgaja njih mladež v trdem sokolskem delu. In niso se varali! To, kar nam je naša mladina pokazala v soboto zvečer, je bil višek telovadne spretnosti in izurjenosti. Vsi nastopajoči oddelki, od najmlajše sokolske dece do naraščajnikov, ki bodo skoro prestopili v članske vrste, so v polni meri storili svojo dolžnost. Ženska deca nam je pokazala naša narodna kola s petjem, proste vaje, igre in vaje s kolebnicami, docim je moška deca s štafetnim tekom in prostimi vajami ter boksom bila predmet navdušenih ovacij gledalcev. Prvič je nastopil tudi obrtni naraščaj, ki se je kar postavil s svojimi prostimi vajami. Lepi in skladni nastopi naraščajnic s prostimi vajami, z vajami na dveh gredeh in z osmorico, so morali zadovoljiti še tako kritično oko. Kakor vselej se je tudi to pot odrezal moški naraščaj s prostimi vajami in drznimi skoki preko dveh konj. Občinstvo je vrle naraščajnike nagradilo s viharim odobravanjem. Pri akademiji, katero so posetili I. nam. staroste Saveza SKJ br. Gangl, častni starosta Ljubljanskega Sokola br. dr. Viktor Murnik, zastopnika župe br. Flegar in br. Poharc ter bivši narodni poslanec br. Rasto Pustoslavšek, sta prav pridno svirala društveni orkester in fanfara jezdnega odseka. Ljubljanskemu Sokolu k tako lepemu uspehu naše iskrene čestitke. Po akademiji je bil v restavraciji tradicionalni sestanek starejše sokolske generacije z mlajšo, ki je potekel v prijetnem razpoloženju. Zdravo!

Sokol Ljubljana II vabi svoje članstvo k predavanju, ki bo v sredo 17. t. m. ob pol 21. uri na Pulah. Predaval bo prof. br. Štrukelj o Bolgariji. Prosvetni odbor.

*

Pregledna tekma COS za olimpiado v Berlinu. V nedeljo 14. t. m. so bile v Tyrsevem domu v Pragi pregledne tekme COS za mednarodne telovadne tekme ob priliki olimpiade v Berlinu. K tekam je prišlo 27 tekmovalcev in sicer 8 iz Prage, 4 iz ostale Češke, 12 iz Moravske in 3 iz Slovaške. Tekmam je prisostvovali tudi občinstva, zlasti vojaštva prške garnizije. Tekme so bile zelo zanimive, saj je bilo med tekmovalci mnogo novincev, ki so pokazali svojo veliko energijo. Tekmovalci so bili kakor vedno najboljši na krogih, boljši kot doslej na konju, slabši pa na drogu. Tekmovalci so zasedli naslednja mesta: 1. Gajdoš, Brno, 1 54,20 točk, 2. Sladek, Bratislava IV, 51,40, 3. Novotny, Vinohrady, 50,50, 4. Petrášek, Karlin 50,40, 5. Kollinger, Roudnice, 48,65, 6. Saláč, Karlin, 48,45, 7. Tikal, Vinohrady, 44,40, 8. Löffler, Vinohrady, 44,20, 9. Benyšek, Olomouc, 42,80, 10. Tyehy, Brno, 1. 42,30. Da se je Löffler umestil šele na 8. mestu je bila kriva njegova nezgoda na drogu.

POJASNILO

Z ozirom na našo večerajšjo notico o glavni skupščini Saveza SKJ nam je načelnik Saveza SKJ, brat Miroslav Ambrožič, dal sledeče pojasnilo:

V Beogradu je bil v dneh 13. in 14. t. m. zbor župnih načelnikov in načelnice in te glavna skupščina Saveza SKJ. Na tem zboru se je razpravljalo tudi o kandidatih za volitve bodočega načelnikstva na glavni skupščini, ki se bo vršila meseca maja t. l. Ti kandidati so bili sicer določeni potom volitev na tej podlagi, da se Savezno načelnikstvo prenese v Beograd, vendar kandidati še niso določeni definitivno, ker se bo vršila ta volitev še enkrat.

V slogi in skupnosti vsega naroda, vseh Jugoslovancev, je naša rešitev, je bodočnost

»Postali ste povsem Hrvatic« sem ji dejal.

»Saj ni čudno,« je po slovensko odgovorila, »vsak dan študij in živeti med Hrvati — vsaj jezik se me je prijel.«

Pred tednom je pela v Zagrebu v »Netopirju« ulogo Rozalinde in v drugem dejanju je zapela slovenski »Prišla bo pomlad.« Pravi, da je bil to »Bombeneffekt!«

Na vprašanje, če bi šla težko od nas, je iskreno dejala, da zelo težko, ali, kaj hoče, poklic, ki ga izvršuje z vso ljubeznijo in vnemo in ki ji nudi obilo uspeha po napornem delu, zahteva svoje...

V prijetnem razgovoru se je blizalo slovo in najine zadnje besede besede so bile, da upam, da jo slišimo še v »Manon« in »Bocaccio« ter se te dni tudi ona poslovi od Ljubljane.

Naj mi ne zameri, če sem to njeno željo tudi objavil.

Drugo bo pa storila, upam, uprava, gledališka javnost ji bo hvaležna.

—o—s.

k Našo lepo domovino upodablja že dolga leta priznani slikar-poet naravnih lepot Srečko Magolič, ki bo 5. maja razstavil najnovejše, še ne razslavljenе olinate slike v Jakopičevem paviljonu. Magolič je slavil pred tednom 75-letnico svojega rojstva in moremo reči, da bo ta kolektivna razstava, tretja po številu najboljših izmed vseh dosedanjih. Odveč bi bilo hvaliti njegova nešteta dela, oglejte si razstavo!

—k Prof. Gluzinski, ki je užival kot internist svetovni sloves, je preminul v Varšavi. Napisal je nad 100 medicinskih del in razprav.

Zakaj je drag petrolej

Izžemanje našega ljudstva po tujih kartelih

Kapitalistično organizirano gospodarstvo je prišlo v svoji praksi do prepričanja, da se more doseči največji dobiček z izločenjem vsake konkurence, da na ta način obvlada popolnoma trg in če ni druge ponudbe, mora kupec plačati blago po ceni, kakršno zahteva prodajalec. Zaradi tega so ustanovili razne zveze, ki vsebujejo kot člane vse proizvajalce ene določene panoge gospodarstva. Pri taki organizaciji je bila seveda na prvem mestu industrija, ker je tu razmeroma malo producentov in se je najlažje našel zadovoljiv ključ med producenti, da so imeli vsi dobiček od tega.

Za danes bi rad opozoril samo na inozemske tvrdke, ki se bavijo s proizvodnjo in prodajo bencina, petroleja in raznih olj.

Ker je za našega kmeta petrolej jako važen — saj ne more v zimskem času opraviti vsega svojega dela pri dnevni svetlobi, se hočem omejiti samo na ta produkt.

Res je, da pobira država od vsakega kg petroleja 4 Din monopolne takse, vendar je bila prodajna cena kartela trgovcem po 7.35 do 6.95 Din za 1 kg. Da je kartel lahko dosegel tako ceno, je z vztrajnim delom pritegnil dve izvenkartelski rafineriji petroleja v svoj delokrog, da nista mogli več svobodno konkurirati in kartel je diktiral ceno.

Vendar pa imamo danes v Mariboru podjetje, ki uvaža petrolej in plača 5 Din v zlatu in vse postranske pristojbine poleg zgoraj omenjene državne monopolne takse ter prodaja petrolej trgovcem po 6 Din. Torej je sedanja prodajna cena petroleja padla skoro za 25% in kljub temu ima podjetje — po pojmihi krščanske morale — primeren dobiček. Inozemski kartel pa, ki ima v svojih rokah vse naše rafinerije petroleja, pa ne plačuje uvozne carine, ker dobiva nafto ceneje in jo doma predeluje, je poleg dobička, ki ga ima ta tvrdka, kasiral še na račun našega ljudstva 25%, kar je šlo vse v inozemstvo. Naravno, ko je videl kartel, da prodaja radi konkurence mariborske tvrdke vedno manj, je tudi on znižal ceno. Toda ugotoviti je treba, da je prišlo do znižanja cene: 1.) šele radi znižanja cene po konkurenci, ker sam ni več prodajal in bi na ta način izgubil trg in 2.) samo v mejah, kolikor more omenjena tvrdka obvladati trg, ne pa v vsem okolišju, kjer kartel prodaja petrolej.

Nasprotno, celo narasla je cena v drugih delih države, kamor mariborska tvrdka ne prodaja petroleja. Čitatelji sami se bodo lahko prepričali, da je v Sloveniji, recimo v okolici Črnomlja, Metlike, Kočevja še vedno ista cena, kakor je bila pred pol leta.

Medtem, ko so drugi monopolni artikli, kakor vžigalice, tobak, sol, po ceni enaki v vsej državi, ima petrolej povsod drugo ceno. Želeli bi zato, da bi vlada posvetila svojo pozornost tudi ceni petroleja, kjer so tuji zaslužili ogromne vsote na škodo našega najrevnejšega sloja, kmeta in delavca.

V kartelu združene tvrdke: Standard-Vacuum Oil Company, Schell, Petronafta tudi ne plačujejo pridobnine od družbene davka v tej meri, kakor ga plačujejo

druga podjetja. Svoje bilance izkazujejo navadno kot pasivne in so bile radi tega oproščene davka. To so pa lahko napravile na ta način, da so primeroma drago uvažali rafiniran petrolej iz Amerike, odkoder so te družbe doma, in sicer po tako visokih cenah, da niso zaslužile pri teh visokih cenah nič. S tem pa so imele možnost, tu zasluženi denar legalno izvoziti in si naložiti privatne račune v deželi dolarjev.

Na ta način se škoduje našemu gospodarstvu in manjša se naše narodno premoženje, ki se izvaža v druge države z boljšo valuto. Naložbe denarja pri nas se ne zde tem podjetjem niti dovolj varne.

Vemo, da mora davčna uprava kakor tudi oddelek finančne kontrole redoma poročati o stanju cen petroleja ministrstvu in upamo, da bodo odločujoči krogi imeli tudi čas, to zadevo pregledati in normirati cene, pri eventualnem pregledu pa kaznovati one, ki si na račun našega ljudstva laste prevelike in nedovoljene dobičke.

Vemo, da je finančni minister mož na mestu, vemo tudi, da ne more eden vseh krivic popraviti v kratkem času, upamo pa, da pride tudi ta zadeva pred našo skupščino, čimprej bo mogoče in da bo tudi cena petroleja fiksirana. Tako bo ostal producentu primeren dobiček, naši revni sloji pa ne bodo predrago plačevali petroleja.

Stavbeniki in naš gospodarski položaj

(Iz poročila o zborovanju Zdrženja pooblaščenih graditeljev za Dravsko banovino)

V nedeljo 14. t. m. je bil letni občni zbor Zdrženja pooblaščenih graditeljev za Dravsko banovino v Ljubljani pod predsedstvom g. Ivana Bričlja.

V svojem poročilu se je predsednik najprej spomnil tragičnega dogodka v Marseillu, nato pa je posvetil nekaj spominskih besed umrlemu članu Zdrženja Jožefu Bričlju.

Nato je pojasnjeval prav obširno naš sedanji gospodarski položaj, zlasti z ozirom na stavbinsko stroko.

»V naši stroki«, je rekel, »se je znatno poslabšal položaj in še ni nobenega izgleda za izboljšanje. Komaj smo zaposleni 15% od dobe konjunktura leta 1930. Cene materialu so padle do 50%. Le cene cementu in železu so stabilne zaradi kartela. Splošni narodni dohodek je padel na skrajni minimum tako, da znaša še povprečna delavska mezda komaj Din 20.— dnevno. Da ne zadošča niti za prehrano in obleko, kaj šele za stanovanje, je evidentno. Baš radi tega tudi ni večjega povpraševanja po stanovanjih.

Kreditna politika

Je še vedno mrtva in ni dobili nobenih gradbenih kreditov. Cene realitetam so zadnje leto padle na skrajno nižino. Nihče nima zaupanja, vsakdo čaka na še nižje cene. Trgovina in obrt sta skoraj popolnoma v zastoji, le ona z živili še jedva živi. Število obratov se je v I. 1934. zmanjšalo za 1369, število brezposelnih v naši banovini pa še vedno znaša 17.550. Nova vlada je uvidela, da tako ne gre več, zato je v svoji deklaraciji povedala, da bo posvečala prvenstvo no pažnjo gospodarskemu vprašanju. Svojih obljub se je doslej držala in je izdala že nekaj ukrepov, ki ugodno vplivajo na razvoj našega gospodarstva.

Važno je za nas dejstvo, da vlada resno misli na večja javna dela za katere je namenjenih

eno milijardo dinarjev. Od tega odpade razmeroma majhen del na našo banovino, in zato prosimo naše merodajne faktorije, da posvetijo temu vprašanju vso pozornost.

Ves dosedanjí trud za zboljšanje gospodarskega stanja v državi in posebno še nevzdržnega stanja v gradbeni stroki pa se more bistveno zboljšati le, če se uredi zaslužki z zakonom o minimalnih mezdah in tako poveča kupna moč delavca.

Velikega pomena za gradbeno stroko je obrestna politika. Na vsak način je potrebno skrbeti za to, da se vloge, naložene v denarnih zavodih, ne obrestujejo višje, kakor investirani kapital v zgradbah. Kapitalistu se ne zdi vredno vlagati svoj kapital v zgradbe, ker se mu ta mnogo slabše obrestuje, kakor vloga v denarnem zavodu. Pa tudi država nima prave davčne sigurnosti od denarja, naloženega v denarnih zavodih, ker nima možnosti kontrolirati individualno višino prihranjenega kapitala, medtem, ko ima popolnoma zajamčen davčni dohodek v investiranem kapitalu v nepremičnih vrednostih naroda. Obrestna mera za vloge bi ne smela biti večja od 2—3%, za posojila pa ne večja od 4—6%.

Pri oddajanju javnih del, bi morala skrbeti država za to, da bi se ta oddajala izključno samo domačim gradbenim podjetjem, ne pa, da se oddajajo inozemskim tvrdkam pod mnogo manj ugodnimi pogoji. Ta okolnost je škodljiva za državo in ves narod, ker s tem kažemo tujcu, kakor da bi sami ne bili sposobni za taka dela. Pa ne glede na to, tiči še večja škoda v tem, da inozemci spravljajo svoj kapital izven države in s tem šibe našo trgovsko bilanco.

V poštenosti naroda in v smotnem gospodarstvu leži blagostanje države in blagostanje v gradbeni stroki. Če se to dvoje doseže, smo prepričani, da bo dovolj kruha.

Govoru g. predsednika je sledilo obširno tajniško poročilo o delovanju Zdrženja v preteklem letu. Obe poročili, predsednikovo in tajnikovo, so zborovalci sprejeli z odobravanjem v vednost, na kar je predsednik po kratki razpravi o slučajnostih lepo uspelo zborovanje zaključil.

Nove tarifne olajšave

Prometni minister je z veljavo od 16. aprila tega leta dalje odobril popust za limone, pomaranče in mandarine od Sušaka-pristanišče do Ljubljane, za pošiljke blaga v kosih 30-90 Din od 100 kg, za 5000 kg 1000 Din in za 10.000 kg 1800 Din;

do Kočevja za pošiljke blaga v kosih 49-80 Din za 100 kg, 1675 Din za 5000 kg in 2980 Din za 10.000 kg;

do Kranja za pošiljke blaga v kosih 38-10 Din za 100 kg, za 5000 kg 1280 Din in za 10.000 kg 2280 Din.

Za suho gradje je prav tako dovoljen popust od Sušaka-pristanišče do Ljubljane, in sicer za pošiljke blaga v kosih 25 Din za 100 kg, 1195 Din za 5000 kg in 2000 Din za 10.000 kg. Prav tako za suhe smokve od Sušaka-pristanišče do Ljubljane za blago v kosih 33-40 Din za 100 kg, 1075 Din za 5000 kg in 1770 Din za 10.000 kg.

Slični popusti so dovoljeni za kavo, za kolonialno blago, za žveplo, žveplov evet. Vsi ti popusti veljajo za blago, uvoženo po morju iz inozemstva.

Pocenitev kreditov

Upravni odbor Drž. hipotekarne banke je sklenil, da zniža obrestno mero tudi za dolgoročno hipotekarna posojila, dovoljena po 31. marcu 1931, in sicer od 8 na 7 odstotkov.

PRAZNO SOBO

Iščem za mesec maj ali junij — izključno v bežigradskem okraju. Ponudbe z navedbo cene in naslova na upravo »Glasa naroda« pod »Soba«.

Gospodarske vesti

Pogajanja med Francijo in sovjetsko Rusijo glede sklenitve nove trgovinske pogodbe ki so se začela že meseca marca, še niso rodila končnih rezultatov. Glavna ovira sporazuma je še vedno vprašanje francoskih predvojnih posojil. Tudi posojilo sovjetski Rusiji se iz istega razloga ne gane z mrtve točke.

Marca meseca je bilo v vsej državi po uradnih podatkih 17 konkurzov in 12 prisilnih poravnav. Lani ob istem času je bilo 21 konkurzov in 53 prisilnih poravnav. Največ konkurzov je bilo v Savski banovini (7) in v Dravski banovini (3), prisilnih poravnav pa je bilo največ v Dravski banovini (5) in v Savski (3).

Izjava kmetijskega ministra na razstavi živine v Novem Sadu. V nedeljo je bila v Novem Sadu otvorena razstava plemenske živine. Razstavo je otvoril minister kmetijstva dr. Janković, ki je pri tej priliki izjavil: Razstava ne bo dosegla cilja, če se cene živini ne bodo popravile. Zato bo naša prva skrb, da se cene popravijo do rentabilne višine. Ni mrtev stroj naš dober pomočnik, temveč je to živ stroj, ki vam daje poleg delovne sile tudi meso, mleko, volno, usnje. Zato je treba temu stroju (živini) posvetiti vso skrb, da nam bo dobro služil.

Zanatska banka kralj. Jugoslavije naj zniža obrestno mero. Obrtniške zadruge zahtevajo, naj tudi Zanatska banka zniža obrestno mero za kredite kakor so jo drugi denarni zavodi že znižali. Kakor znano, so obresti pri tej banki precej visoke, zlasti za naše razmere, saj je še pred nedavnim računala 11%, zato je zahteva zadrug in tudi obrtnikov razumljiva.

Jubilei Zveze za tujski promet

60-letnica predsednika Zveze dr. Rudolfa Marna.

Te dni bo minilo 30 let, odkar je začela med nami delovati Zveza za tujski promet.

Mala središča za pospeševanje tujkega prometa so obstojala pri nas že prej, n. pr. na Bledu, v Bohinju in v Postojni. Toda delo teh malih središč je bilo omejeno na svojo okolico, ne pa za celo deželo. Velike organizacije, ki bi se ozirala na celoto, so se pa lotili trije, danes že pokojni možje: lekarnar g. Ubald pl. Trnkoczy, dr. Vinko Gregorič in dr. Valentin Krisper. Ti so ustanovili »Zvezo za povzdigo tujkega prometa na Kranjskem«, njen prvi perdesnik je bil g. Trnkoczy, njen prvi tajnik pa sedanji predsednik, dvorni svetnik dr. Rudolf Marn.

Organizacijsko delo je naglo napredovalo. Že v prvih dveh letih svojega obstoja je Zveza ustanovila društvo za povzdigo tujkega prometa v Bohinjski Bistrici, v Gorjah, v Mojstrani, v Kamniku in drugod.

S skromnimi sredstvi, ki so ji bila na razpolago, je Zveza storila mnogo in uspehi njenega dela so se kazali vedno očitnejši. Propagandne brošure, reklamne slike itd. so privabljale vedno več tujcev v deželo.

Po prevratu pa se je delo Zveze silno pomnožilo, ker se je njen delokrog znatno razširil. Velike zasluge si je v tem oziru pridobil dr. Ciril Žižek, ki je povzročil l. 1921. ustanovitve posebnega odseka za promet turistov v ministrstvu za trgovino. Tako je prišla Zveza pod pristojnost načelnika g. dr. Rudolfa Marna, ki je takoj prevzel vodstvo in upravo Zveze. L. 1923. pa je postala Zveza avtonomna organizacija na podlagi pravil, ki jih je izdelal dr. Rudolf Marn.

Kako je Zveza napredovala, se vidi že iz številk njenega denarnega prometa. L. 1923. je izdala Zveza za kličje okoli 1500 Din, leta 1924. pa za reklamo okrog 15.000 Din. Naslednje leto pa so izdatki narasli že na 35.000 dinarjev, danes pa gredo izdatki že v stotisoče. Zato opravičeno pričakujemo, da bo delo Zveze tudi rodilo bogate sadove.

V torek zvečer bo v dvorani Zbornice za TOI slavnostna seja Zveze ob 16. uri, zvečer ob 20. uri pa prirede častni večer jubilaru dr. Marnu v hotelu »Metropol«.

Pogrebni zavod Gajšek Ivan, Moste

S potrtim srcem naznanjamo žalostno vest, da je naša nepozabna soproga, mati, hči, sestra, gospa

Iva Berčan

soproga mesarskega mojstra

danes, 15. aprila ob pol 5., previdena s tolažili sv. vero, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice bo v sredo, 17. aprila ob 4. uri popoldne iz Tovarniške ulice 13, Moste, k Sv. Križu.

Moste pri Ljubljani, dne 15. aprila 1935.

Žalujoči: ALOJZIJ BERČAN, soprog; SLAVKO, sin; MARIJA KUGA, mati; MARIJA vdova ŽAGAR, FRANČIŠKA VRHOVEC, LJUDMILA SVETE, ANGELA TRČEK, ANTONIJA KUGA, FRANC KUGA, sestre in brat, ter ostalo sorodstvo.

OTROŠKE VOZIČKE
in vse druge otroške stvari dobite najceneje pri

S. REBOLJ & DRUG,
Ljubljana, Gosposvetska cesta 13 (Kolizej)

Se priporoča gostilna
Pri tičku na gričku

TRGOVSKO HISO,
veliko, dvonadstropno z vpeljano specijalno trgovino prodam. Mogoč prevzem hipoteke. — Ponudbe prosim na upravo lista »Glas Naroda« pod šifro »Trgovska hiša«.

STAMPILJE ETIKETE GRAVERSTVO
LJUBLJANA - SV. PETRAC 18 TRG 53

Ali Vam je že znano?
Da je

Snežinka

samodelujoči pralni prašek

najcenejši 100% en domač izdelek

Pri vsakem zavitku prihranite 1 dinar

FOTO-KAMERO
Leonar, Aplanat, 10x15 (izvrstno za pokrajinske slike) poceni prodam. Naslov pove uprava »Glasa Naroda«.

V NAJEM
vzamemo vilo, udobno opremljeno, vrtom obdano. Zdrava, mirna lega in lep razgled, pogoj. Donisi pod »Tiha samota« na upravo »Glasa Naroda«.

HOTEL „UNION“

Uljudno naznanilo cenj. gostom in prijateljem. — Z današnjim dnem sva prevzela restavracijo in klet grand hotela »Union« v Ljubljani. — Vodila bova z mojo ženako osbno restavracijo in klet v hotelu »Bellevue«. Renomirano kuhinjo, izborna vina in pivo ter nizke, današnjim razmeram primerne cene preneseva tudi v novo podjetje. — Zahvaljujoč se dragim gostom za dosedanje priznanje in zaupanje, se tudi nadaljne naklonjenosti, se toplo priporočava

PERO IN KATI ŠTERK

HOTEL „BELLEVUE“

Salon Mary
frizer za dame izvršuje najmodernejše frizure
Mesni trg št. 3

Iz prakse za prakso

Poletje vam ne prinaša samo lepega in solčnega vremena in kopice drugih prijetnosti in dobrot, ampak vas osrečuje tudi z raznimi nadlogami.

Posebna poletna nadloga so muhe. Muhe niso samo nadležne mrčes, ampak so lahko tudi prav nevarne, ker prenašajo kili raznih bolezni. Zato zatiramo muhe z vsemi mogočimi sredstvi zlasti v naših bivaljskih.

Prav uspešno obrambno sredstvo proti muham je formalin (formaldehid). To tekočino vlijemo na krožnik. Muhe pa ne cepajo v tekočino, ker učinkuje strup šele po nekaj sekundah. Ponoči pa je treba posodo s formalinom odstraniti iz spalnice. Tekočino pa pripravijo takole: formalina 4 dele, 16 delov vode in 5 delov mleka.

Stene prebelimo z apnom, kateremu je primešanega nekaj galuna in sicer 1 kg galuna na 50 do 70 litrov vode. Apno lahko primešamo tudi nekaj krezola (pol litra na 50 do 70 litrov apnene raztopine). Leseno kuhinjsko opremo pa čistimo s toplo mešanico enega kilograma galuna in štirih litrov vode. Vedno in povsod pa je treba strogo paziti na snago, da mrčes nima hrane.

Druga poletna nadloga so molji, ki delajo na obleki veliko škodo. Molje preženeš, če daš obleko, predno jo shraniš,

dobro očistiti, najbolje kemično, omare pa je treba prežveplati. Predno začneš žveplati, dobro zadelaj vse špranje v omari od zunaj s papirjem, potem pa postavi na dno omare na primeren podstavek kakšno staro železno posodo. V posodo deni pol kile žvepla. To žveplo vžgi, potem pa omaro hitro zapri in ključavnico in odprtino pri vratih dobro zadelaj s papirjem, da žvepleni duh ne vhaša. Omara pa ne sme stati v spalnici. Tako prežveplaj omaro 24 ur, potem pa jo odpri in jo izmij z nekoliko razredčenim salmijakom; razpokline in ostale odprtine pa namaži zlasti tam, kjer se deske stikajo, s terpentinom. Police v omari pa vzemi z njihovih podstavkov in jih med žveplanjem postavi v omari pokonci.

Gospodinjam dela veliko preglavice plateno perilo, ki rado izgubi svojo lepo belino, če dolgo leži v omari. Tako perilo ali platno namakaj pred pranjem dve uri v topli vodi, kateri je dodanega nekaj kuhinjskega mila, terpentina in amonijaka. Na tri litre vode računamo 10 dek mila, pol žličice terpentina in žličko amonijaka. Namočeno platno nato izperi in prekuhaj, vodi pa dodaj zopet nekoliko terpentina. Perilo posuši zunaj, na zraku; najboljša je na soncu.

Borba proti „ledenim goram“

Vsako leto na sponlad se prične trgati od severnega tečaja dalje proti jugu ogromne mase ledu, ki se vedno bolj trgajo in rušijo, kolikor bolj se bližajo jugu. Te ledene mase so prave gore; iz vode moli komaj osmina ali devetina ledenika, večji del pa plava pod vodo. Nekateri taki ledeniki so dolgi po več kilometrov, visoki pa tudi (nad vodo) po 100 metrov in še več.

Jasno je, da so taki ledeni velikani ladjam silno nevarni. Zato so se zlasti Zedinjene države zavzele za to, kako bi se brodovi obvarovali nesreč, kajti če taka masa ledu trči ob ladjo, za ladjo ni več rešitve. Najprej so dobile vse ladje ukaz, da morajo vso okolico potom radia obveščati o gibanju ledenikov; to pa je bilo še vse premalo, ker ledeniki pogosto menjajo svojo smer.

Lažja je borba proti ledenikom, odkar opazujejo njihovo gibanje z letali, ki križarijo nad nevarnim brodomjem neprestano. Kakor hitro opazijo ledeno goro, se spusti letalo v zrak in si poišče najugodnejše mesto na ledeniku za spuščanje bomb. Na določeno mesto vržejo potem iz letala veliko količino nevarnega eksploziva »termita«, ki razvija, čim se vžge, vročino od 2000—3000 stopinj. Visoka temperatura prične razkrajati led in tudi vodo v kisik in vodik, vodik pa začne eksplodirati. Ledenik prične polagoma razpadati, dokler ne izgine.

„Dan zapravljanja“ na Škotskem

— Škoti so razupiti kot pretirano varčni in skopi ljudje in o škotski skoposti kroži po Angliji, pa tudi drugod po svetu mnogo

posrečenih dovtipov, ki pa seveda niso resnični — tako skopi, kakor jih prikazujejo dovtipi, škoti le niso.

Da pa to bajko o škotski skoposti temeljito ovzrejo, so sklenili mestni očetje v Edinburghu, v glavnem mestu Škotske, vsako leto 10. maja slaviti »dan zapravljanja«. Tega dne naj vsak meščan živi kolikor toliko preko svojih razmer: vsak naj si kupi, kar si je že dolgo želel, za gledališče ali za kino naj si preskrbi najdražji prostor in naj uživa drage jedi in pijače. Na ta način bo prišlo tudi več denarja med ljudi.

Vprašanje je le, če si ne bodo varčni škoti druge dni toliko pritrgali, da si bodo stroške »dneva zapravljanja« dvakrat in trikrat prihranili!

Gojitelji psov — vitez častne legije

Gojitelja psov Mare-a Faisarda iz Grenoble-a je odlikovala francoska vlada z redom častne legije v znak zasluge, ki si jih je pridobil za javno varnost in za ljudsko zdravje. Faisard ima veliko pisarno, iz katere je izšlo že lepo število policijskih in sanitetnih psov; poleg tega je organiziral tudi izvoz francoskih pasjih pasem v tujino.

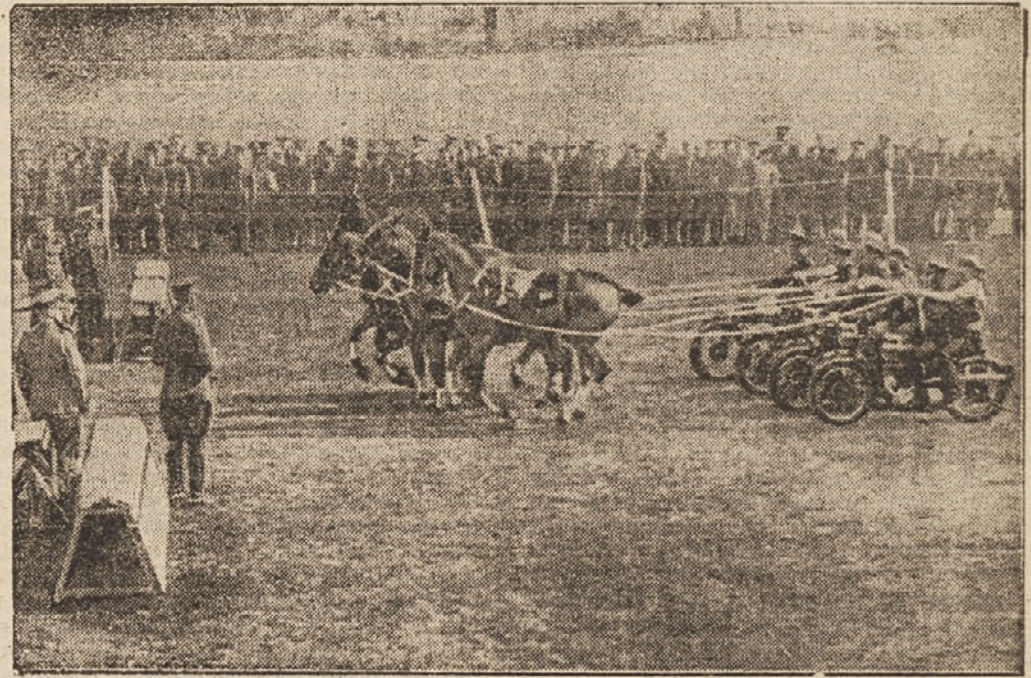
Klub „stoletnikov“

— »Klub stoletnikov«, ki obstoji v Londonu, slavi te dni svojo petletnico. Ni pa to klub »stoletnikov« v tem smislu, da bi moral biti vsak član po 100 let star, ampak zadostuje — že, če ima vsak član namen dočakati 100 let. Predsednik kluba g. Ernest je namreč prepričan, da se da

s primernim načinom življenja ta starost prav lahko doseči. Namen kluba je torej delati propagando za pametno in trezno življenje. A tudi s statistiko se peča klub, kakor je to že pri Angležih navada. V klubskem arhivu imajo zbrane življenjske

podatke skoro vseh oseb, o katerih je dokazano, da so dosegle starost 100 let.

Hočemo zdrave gospodarske razmere v naši Jugoslaviji!

Motociklisti z vprego

V okvirju jubilejnih svečanosti v Londonu pripravljajo velik kraljevski turnir, pri katerem bodo zastopana tudi motorna vozila v povsem originalnih, vendar pa ne lahkih pozah. Vojak na motornem kolesu vodi konja pred vozilom.

Švedski princ Evgen, stric kraljice Astride, razstavlja v palači lepih umetnosti v Bruslju. Z leve proti desni: kralj Leopold, princ Evgen švedski in kraljica Astrida pri ogledu razstave

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Dosedanja vsebina: Pravni praktikant Bernard Astenburg sreča pred stričovo pisarno svojega bivšega polkovnega poveljnika Letza. Ob svidenju hitro veseli, ponudi Bernardu tikanje in kot spekulanti namiguje, naj se Astenburg kdaj spomni nekdanjega polkovnega poveljnika.

Po teh besedah tako določenega pomena ni mogel Astenburg odlašati povabila k obedu. Toda Letz se je branil, češ, da je za obed že oddan. »Toda če si te to res veselilo, da bi preživel nekoliko minut s starim, brezkoristnim vojakom najemnikom, sem ti zelo rad na uslugo danes popoldne. Kaj misliš glede kavarne Elektre?«

2

Z odiranjem je začel prav za prav takoj pri tem sestanku. Toda priznati je treba resnico. V tem prvem obdobju Letz brezdvomno ni hotel delati Astenburgu krivice. Če bi mu bil mogel Bernard ustreči v tem, kar mu je bilo na srcu, bi bil imel bržčas mir pred njim. Letz se je naravnost bolešno bal nezavarovane starosti. Da se iznebi tega strahu, je bila po njegovem trdnem prepričanju samo ena pot. Na žalost mu Bernard slučajno prav v tem ni mogel pomagati. To je presegalo njegove moči.

»Vprašal si me,« je začel Letz, »kaj prav za prav počnem v Pragi. Zalostno, prijatelj. Hodim po pisarnah in beračim, da bi me sprejeli v svojo armado. Med nama povedano — posebno mi ni do tega. Armada, v kateri se častniki tikajo z vojniki kakor klateži, če se srečajo na cesti, no, hvala zanjo! Toda sila kola lomi. Bil sem sveda najprej na Dunaju, toda, kakor se vidi, bodo imeli prav majhno armado

in na častniška mesta čaka desetkrat več ljudi, kot bo mest. Kaj mi torej preostaja?« Ko Bernard na to govorniško vprašanje ni odgovoril, je sam razumovaje dodal: »Ah, kje so časi starega Wallensteina ali princa Evgena Savojskega! Takrat je veljalo, biti častnik. Po komedijah na Turškem je človek šel na zapad in ponudil kord Ludviku ali generalnim stanovom nizozemskim. Zdaj lahko nekaj podobnega delajo kvečjemu vseučiliški profesorji ali pa nogometiški. Umolknili je. Na njegovi bedni zunanosti je bilo videti, da ni pretiraval.

Astenburg je vprašal: »Traja to že dolgo?«

Letz je odgovoril: »Javil sem se v decembru. V decembru, in zdaj imamo april. Ali se ti ne zdi, da trajajo nekoliko predolgo reševanje prošnje v dvajsetih vrsticah? Zato mislim, da ni nekaj v redu. Najbrže imajo kaj proti meni.«

»Morda se spotikajo nad tem, da si Nemec,« je pripomnil Astenburg.

Letz je goreče priklimal.

Toda to menda ni bilo pravo. Dasi je bil Nemec in dasi se je zmerom podpisoval Joseph Letz, se je od prevrata delal Čeha. Celo podpisoval se je sedaj Josef Léc. Gotovo je bilo nekaj drugega. In Letz je imel na vesti več stvari in ni mogel uganiti, kaj so od vsega tega izvedeli. Bil je že ne le nervozen, ampak tudi že skoraj izstradan. Bil je že čisto na koncu in, ko je ondan zagledal na Vavčevskem trgu tega mladega kadeta Astenburga in videl, kako beži pred njim v kavarno, mu je prišlo takoj na misel, da se mora zateči k njemu, ko bo najhujše. Toda s to mislijo se ni mogel sprijazniti in je odlašal tako dolgo, dokler mu niso živci opešali. To se je zgodilo včeraj. Moral je menjati poslednji tisočak in, česar ni mogel nikoli strpeti, videl je pred seboj negotovo bodočnost. Tako je bil primoran, ugrizniti v kisló jabólko. Toda to je imelo poseben učinek. Bil je poln predsodkov proti Astenburgu, kakor da je ta mož

kriv, da mora on biti nekaj oderuh. Bernard mu je bil že takrat strašno zoprn.

»Ti si rekel,« je pritrdil. »Nas Nemcev nimajo radi in boj se nas. Slisal sem, da nam delajo vse mogoče ovire. Sprejemajo baje prav za prav samo nemške topniške častnike, in še to le zato, ker nimajo svojih ljudi. Toda za tem tiči morda še nekaj drugega. Ko sem te tako slučajno srečal in ko si mi bil tako dober, mi je prišlo na misel, da bi mi ti morda mogel nekoliko pomagati brez posebnega truda. Saj veš, nečesa takega ne bi hotel zahtevati od tebe.«

»Pomagati? Prav rad. Ampak kako?« je odgovoril Astenburg v zadregi.

»Mislim sem,« je rekel polagoma Letz, »da bi to mogel posredovati tvoj oče. Ta ima gotovo velik vpliv. Morda bi lahko povprašal, kje in zakaj je to prav za prav obtičalo.«

Bernard je nekaj časa molčal. Oče! O tem ni bilo govora. Živel je v tih, a trmasti opoziciji proti novim razmeram. Dobiti ga za to, da bi šel k novi gospodi! Toda Bernard se je bal to priznati. Rekel je v zadregi: »Bojim se, da bo to težavno. Oče bi ti gotovo rad ustregel. Toda ni več v službi. Ni hotel služiti v novih razmerah in se je dal rajši upokojiti.«

Letz se je zamračil. Prišlo mu je na misel, da je v tem skrita kritika njegovega početja. »No, seveda,« je rekel nejevoljno, »kaj takega si more dovoliti zagrižen dvorni svetnik, ne pa reven major. Sedaj sem seveda v godlji, kakor se pravi.« Delal se je, kakor da hoče oditi. Toda že davno je bil vse dobro premislil in sklenil, da ne pusti Bernarda kar tako. »Prihaja mi na misel,« je dejal, »da je morda še ena pot. Tvoj šef, advokat Wolff, je baje zelo vpliven pravnik. Ti ljudje zlezejo povsod in stori se marsikaj. Ali imaš malo vpliva nanj?« Bernard je priznal, da je Wolff njegov stric. »Potem stori to gotovo,« je rekel Letz. »To bo zanj vendar malenkost.«

(Dalje prihodnjik.)